

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

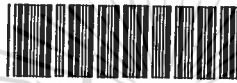
ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกร

ในเขตตำบลสะพานพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

TRAINING NEEDS FOR AGRICULTURAL OF FARMERS

IN TUMBOL SAPATTANA AMPHOE KAMPHAENSAEN CHANGWAT

NAKHONPATHOM

T096394

โดย

นางสาวสุพรรณ อารีกชรรณ

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

ปพ. พ.ศ. 2541

ศร ๒๘๔ค

๒541

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 96394

วัน เดือน ปี ๑ ๒๕๔๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
 ภาควิชาเทคนิคเกษตร
 คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกร
 ในเขตตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
 TRAINING NEEDS FOR AGRICULTURAL OF FARMERS
 IN TUMBOL SAPATTANA AMPHOE KAMPHAENGSSEN CHANGWAT
 NAKHONPATHOM

โดย

นางสาวสุพรรณ ขาริขธรรม

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

 (อาจารย์วิเศษฐ์ มณีรัตน์)

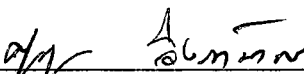
6/100/41

กรรมการปัญหาพิเศษ

 (อาจารย์สุขุมภรณ์ จันทร์ศรี)

18/100/41

หัวหน้าภาควิชา

 (ผศ.สุกสมบุญ อังรัตนกร)

18/15/41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ (ผศ.สุกสมบุญ อังรัตนกร) ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้ง
 2540

รฟ.

๘๘๘๘๘

๒๕๔๐

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขต
ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

โดย : นางสาวสุพรรณ จารีกชธรรม

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

6 / ๒๕ / ๕1

ผลการศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขตตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 เป็นชายมีอายุเฉลี่ย 44 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสถานภาพทางการสมรสแล้วร้อยละ 80.00 และมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 76.67 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตอำเภอกำแพงแสนร้อยละ 95.00 ประกอบอาชีพหลักคือการทำนาร้อยละ 54.16 มีที่ดินเป็นของตนเองร้อยละ 80.84 พื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 20 ไร่ และเกษตรกรมีความต้องการรับการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ระดับความต้องการเฉลี่ยคือ 1.93 มีความต้องการฝึกอบรมในเรื่องการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรมากที่สุดในระดับความต้องการ 2.12 มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมมาแล้วร้อยละ 55.84 สถานที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมคือสำนักงานเกษตรอำเภอ และมีความต้องการให้จัดฝึกอบรม 2 ครั้งต่อไป ร้อยละ 55.83 ช่วงเดือนที่ต้องการฝึกอบรมมากที่สุดคือช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน ร้อยละ 49.17 ต้องการให้มีระยะเวลา 1-3 วัน ร้อยละ 73.33 สถานที่ ต้องการให้จัดฝึกอบรมมากที่สุดคือบริเวณที่สำคัญในหมู่บ้านร้อยละ 60.00 แหล่งความรู้ที่ได้รับความรู้ทางด้านการเกษตรส่วนใหญ่มาจากสื่อมวลชนร้อยละ 56.67

ส่วนการจัดฝึกอบรมของภาครัฐ เกษตรกรต้องการให้ภาครัฐประชาสัมพันธ์การจัดฝึกอบรมให้เกษตรกรทราบโดยทั่วถึงร้อยละ 31.43 เพื่อช่วยให้เกษตรกรทราบถึงเรื่อง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดฝึกอบรมได้อย่างชัดเจน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาคเอกชน เกษตรกรเห็นว่าภาคเอกชนมีการจัดเก็บค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการฝึกอบรมสูงเกินไปร้อยละ 52.17 ภาครัฐควรใช้ประโยชน์จากภาคเอกชนในการจัดฝึกอบรมได้บ้าง ไม่ควรกีดกันภาคเอกชน อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาวิจัยจะเห็นได้ว่าสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมบางประการจะมีผลต่อความต้องการฝึกอบรม เช่น เพศ อายุ อาชีพหลัก ระดับการศึกษา สภาพการถือครองพื้นที่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรประสบการณ์ในการรับการฝึกอบรม จะทำให้เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมที่แตกต่างกันไป ส่วนสถานภาพทางการสมรส สถานภาพในครอบครัว และภูมิถิ่นนาเดิมที่แตกต่างไป จะไม่มีผลกระทบต่อความต้องการฝึกอบรมด้านการเกษตรของเกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

การศึกษาในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็เพราะได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือ จากหลายฝ่ายด้วยกัน ขอขอบคุณเกษตรกรทุกท่านที่ได้สละเวลาให้คำสัมภาษณ์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เกษตรกรอำเภอของเขตตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน ที่ได้เปิดโอกาสให้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลบางประการที่เป็นประโยชน์แก่การนำมาใช้ในการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษ อีกทั้งท่านอาจารย์สุมาภรณ์ ชันศรี ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษ ไว้เป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำในการทำปัญหาพิเศษ ตลอดจนการตรวจแก้ไขเนื้อหา รูปเล่มของปัญหาพิเศษฉบับนี้ให้ถูกต้อง และสมบูรณ์

และสุดท้ายต้องขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ปลูกฝังความคิดและความแข็งแกร่งให้ อีกทั้งผู้ที่ให้การสนับสนุนในด้านเงินทุนที่ใช้ในการศึกษา และด้านกำลังใจ กับขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย ทำให้การศึกษาสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ดังนั้น หากการศึกษาครั้งนี้บังเกิดผลคือความดี ผู้ศึกษาขอขอบคุณดี ให้กับทุกท่านที่ได้กล่าวถึงด้วย

.....
(สุพรรณ จารึกธรรม)

24 มีนาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
คำนิยาม	(ข)
สารบัญตาราง	(1)
สารบัญภาพ	(2)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการ	16
บทที่ 4 ผลการวิจัยหรือผลการวิเคราะห์	19
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	35
สรุป	35
ข้อเสนอแนะ	36
เอกสารอ้างอิง	38
ภาคผนวก	41
สภาพทั่วไปของตำบลสระพัฒนา	42
แบบสัมภาษณ์	53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	22
ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกอบรมของเกษตรกร	26
ตารางที่ 3 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกร	30
ตารางที่ 4 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตร	31
ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดอบรมของภาครัฐและเอกชน	34
ตารางที่ 6 สถิติการปลูกพืช	49
ตารางที่ 7 สถิติผลผลิตพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่น	50
ตารางที่ 8 ปัญหาของเกษตรกร ด้านการปลูกพืช	51
ตารางที่ 9 ปัญหาของเกษตรกร ด้านการเลี้ยงสัตว์	52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงที่ตั้งของตำบลสระพัฒนา	45
ภาพที่ 2 แผนที่ตำบลสระพัฒนาและการแบ่งเขตหมู่บ้าน	46
ภาพที่ 3 แสดงการกระจายตัวของพืช	47
ภาพที่ 4 แสดงชุดดินของตำบลสระพัฒนา	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก การจะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปได้นั้น ต้องเริ่มที่อาชีพพื้นฐานของประชากรก่อน นั่นก็คือการเกษตร ถึงแม้ว่าปัจจุบันการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรยังต้องอาศัยผลผลิตทางการเกษตรเป็นพื้นฐาน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความมั่นคงของประเทศขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด อยู่ห่างจากอำเภอมืองจังหวัดนครปฐม ประมาณ 26 กิโลเมตร ในอำเภอกำแพงแสนมีเนื้อที่ทั้งหมด 243,750 ไร่ หรือ 390 ตารางกิโลเมตร เนื่องจากพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบและที่ราบลอนดินปนทราย พื้นที่ส่วนใหญ่จึงแบ่งเป็น 2 ส่วน โดยมีถนนมาลัยแมนเป็นหลักในการแบ่งเขต ทางทิศตะวันตกของถนนมาลัยแมนเป็นที่ราบลอนดินปนทราย เหมาะแก่การทำกสิกรรม ซึ่งในปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่เหล่านี้ประกอบอาชีพทำไร่อ้อยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบ ต่ำกว่าทิศตะวันตก พื้นที่เป็นดินปนทรายและดินเหนียว เหมาะแก่การทำนา แต่ไม่ค่อยจะได้ผลเท่าที่ควรเพราะการชลประทานยังขยายไม่เต็มโครงการ คราวเรือนของเกษตรกรโดยเฉลี่ยแล้วเป็นครัวเรือนที่มีขนาดกลางมีสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 6.5 คน เป็นหญิง 3 คน และชาย 3.5 คน หรือคิดเป็นหญิงร้อยละ 46.2 และชายร้อยละ 53.8 ของสมาชิกในครัวเรือน ส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวมีความรู้ตามเกณฑ์บังคับคือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-7 เกษตรกรบางส่วนจะปลูกผักโดยปลูกในพื้นที่ไม่มากนักและปลูกในบริเวณข้างบ้าน ซึ่งมีพื้นที่ว่างเปล่า ไม่ได้เป็นอาชีพหลัก เนื่องจากไม่ได้เป็นแหล่งที่มาของรายได้ของผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่

งานส่งเสริมการเกษตรนับว่ามีบทบาทสำคัญในการนำวิทยาการแผนใหม่มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรเพื่อให้ทันต่อปัญหาความเจริญทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงทางด้านที่ จะมีผลกระทบต่อเกษตรกร การฝึกอบรมจึงเป็นอีกกระบวนการหนึ่งเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และพัฒนาฝีมือในการทำงาน และเพิ่มสมรรถนะของเกษตรกรอันจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเกษตรกรในทางที่ดีขึ้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นแก่เกษตรกรและก่อให้เกิดประโยชน์อันจะเป็นเกราะป้องกัน ปัญหา ตลอดจนการแก้ไขปัญหามาในการประกอบอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประกอบอาชีพหลักของเกษตรกรในตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน คือการปลูกข้าว อ้อย ช่วงเวลาในการทำการเกษตรของเกษตรกรคือช่วงที่เป็นฤดูกาลผลิตของพืชนั้น กล่าวคือ ฤดูกาลปลูกข้าวจะอยู่ในช่วงฤดูนาปีของทุกปีเริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน ไถเพื่อเตรียมการเพาะปลูกในเดือนมิถุนายน ระยะเวลาต่อจากนั้นก็เตรียมแปลงเพาะกล้า และจึงหว่านข้าวลงในแปลงกล้า ระยะเวลาตั้งแต่การเตรียมดินในแปลงกล้าจนถึงปักดำจนแล้วเสร็จใช้เวลาประมาณ 2-3 เดือน ดังนั้นช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงการเพาะปลูกจึงต้องใช้แรงงานมาก และกิจกรรมที่มีการระดมกำลังแรงงานที่มีอยู่ทั้งหมดไปใช้งานมากที่สุดคือ การปักดำ ซึ่งอยู่ในช่วงของปลายเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม บางครั้งแรงงานในครอบครัวไม่พอ และไม่สามารถทำงานได้ทันกับเวลา และนอกจากนี้ยังมีการใช้งานมากอีกครั้งก็ช่วงการเก็บเกี่ยวให้เสร็จในเวลาอันรวดเร็วที่สุด เพื่อป้องกันความเสียหายของผลผลิต อันเนื่องมาจากการล่องหนของเมล็ดข้าวที่สูงและศัตรูในนาข้าว ดังนั้นจึงมีการจ้างงานเกิดขึ้น หรือบ่อยครั้งเกษตรกรอาจใช้แรงงานแลกเปลี่ยนกันระหว่างเพื่อนบ้าน ในกรณีที่เป็นเช่นนี้มักพบว่าช่วงที่มีการเกี่ยวข้าวตลอดทั้งเดือนเกษตรกรต้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปเกี่ยวข้าวตามที่ต่างๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแรงงานกัน สำหรับอาชีพการปลูกอ้อย มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันไปตลอดในระยะเวลา 3 ปี กล่าวคือในช่วงปีแรกเกษตรกรส่วนใหญ่เตรียมดินในเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม กิจกรรมส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนจึงมีการจ้างงานมากกว่า หลังจากช่วงนี้แล้ว พบว่าเกษตรกรทำการตัดอ้อยช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม ดังนั้นช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน-พฤศจิกายนจึงส่งผลให้เกษตรกรว่างงาน

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการประกอบอาชีพหลักไม่มีความสม่ำเสมอ ยังมีเวลาช่วงว่างงานเกิดขึ้นอยู่ในระหว่างการดูแลรักษาหรือระยะเวลาที่รอการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกิดมีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่เกษตรกร และนำมาซึ่งการเพิ่มผลผลิตที่มีหรือการหารายได้เสริมจากอาชีพเสริมอื่นๆ ตามสาขาที่เกษตรกรสนใจ และมีทักษะที่สอดคล้องกับอาชีพหลัก จึงเป็นสาเหตุที่ควรศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมทางด้านเกษตรของเกษตรกรในอำเภอกำแพงแสน เพื่อทราบถึงความต้องการปัญหา อุปสรรคต่างๆ ตามความต้องการของเกษตรกร การฝึกอบรมจึงเป็นแนวทางหนึ่งจากภาครัฐที่จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อการทำงาน มุ่งพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการใช้เวลาว่างจากการทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น

หน่วยงานราชการที่กำลังดำเนินการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของเกษตรกรโดยตรง โดยปฏิบัติงานในสภาพการดำรงชีวิตที่เป็นอยู่จริง การถ่ายทอดวิชาความรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยการฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับพื้นฐานความต้องการของเกษตรกร โดยมุ่งให้เกษตรกรได้รู้จักช่วยตนเองในการพัฒนาอาชีพการเกษตร

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีหนึ่ง ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเพิ่มศักยภาพ และความสามารถของเกษตรกรในอันที่จะเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และเป็นแนวทางที่ช่วยเผยแพร่ความรู้ และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ช่วยให้เกษตรกรฟื้นฟู และประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการส่งเสริมการเกษตร จะมุ่งให้มีการพัฒนาจากล่างสู่ข้างบน ตามทิศทางของการพัฒนา ดังนั้นจึงเห็นสมควรศึกษาความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนจัดการฝึกอบรม ได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความต้องการในการฝึกอบรมทางด้านการเกษตร ของเกษตรกรในเขต ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาถึงสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรในเขต ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาสถานภาพในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในเขต ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
4. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกรในเขตตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบความต้องการการฝึกอบรมอาชีพทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขต ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เพื่อทราบถึงสถานภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรในเขต ตำบลสะพาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อทราบถึงสถานภาพในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในเขต ตำบลสะพาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
4. เพื่อทราบถึงปัญหา และอุปสรรคในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกรในเขต ตำบลสะพาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ทำการศึกษาเฉพาะเกษตรกรในเขตตำบลสะพาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีทั้งหมด 12 หมู่บ้าน โดยทำการสุ่มตัวอย่างมา 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1, 3, 4, 5, 6 และหมู่ 12 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย และ ไม่มีความแตกต่างระหว่างอาชีพประชากรที่ศึกษา จำนวน 120 คราวเรือน ศึกษาโดยใช้วิธีหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ยมัธมิมเลขคณิต และค่ามัธยฐาน

นิยามศัพท์

ความต้องการ หมายถึง ความอยากที่จะทำของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะ ไปมีส่วนร่วมหรือผูกพันกับสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น

การฝึกอบรม หมายถึง การจัดโครงการเพื่อฝึกฝน และส่งเสริมสมรรถภาพของบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ และความชำนาญ

ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง สถานการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับบุคคลหรือความต้องการ ในกิจกรรมที่มีต่อการเรียนรู้ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการฝึกอบรม

เกษตรกร หมายถึง ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตตำบลสะพาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่เกษตรกรทำเป็นประจำ และเป็นที่มาของรายได้มากที่สุด

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพอื่นที่เกษตรกรทำแล้วมีรายได้น้อยกว่ารายได้ที่ทำเป็นประจำ จากอาชีพ

วิชาชีพเกษตรกรรม หมายถึง วิชาชีพเกี่ยวกับการเกษตรที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ เช่น การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ ธุรกิจการเกษตร เป็นต้น

ครัวเรือนเกษตรกร หมายถึง หัวหน้าครอบครัว หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนนั้นที่ประกอบ อาชีพการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสารเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมเป็น 3 ลักษณะคือ ความต้องการ การฝึกอบรม และความต้องการฝึกอบรม มีลักษณะดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความต้องการ

ความต้องการ หรือ needs มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการดังนี้

พจน์ บุญเรือง (2528 : 3) กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ว่า หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่างโดยอย่างหนึ่งหรือมีลักษณะเป็นนามธรรมคือ มองไม่เห็น จับต้องไม่ได้ ทั้งแฝงด้วยความเชื่อ ความประทับใจ เจตนา จัดเป็นกระแสแห่งพลังที่มีบทบาทเป็นตัวกระตุ้น (Motivator) ให้เกิดความรู้สึกต้องการใหม่ๆ เกิดความอยากรูปแบบต่างๆ ตามมาอย่างไม่จบสิ้น ไม่มีกาลเวลากำหนดว่าความต้องการจะเกิดขึ้นเมื่อใด จะจบสิ้นเมื่อใด บังคนมีความต้องการมากเท่าใดเขาก็ยังมีความอยากเป็นทวีคูณแบบเงาตามตัว คนยังมีความอยากรุนแรงเท่าใดก็ยิ่งเพิ่มความขี้มั่นเอาตัวเข้าไปผูกพันกับสิ่งที่ตนต้องการ ตัดแน่นลึกซึ้ง แสวงหาสิ่งที่ตนต้องการให้ตอบสนอง ความอยากสมตามเจตนา หากไม่ได้รับการตอบสนองให้เกิดความพึงพอใจก็จะเกิดความเบื่อหน่าย คับข้องใจ เกิดความไม่พึงพอใจ นับเป็นรูปแบบแห่งพฤติกรรมเฉพาะตัวของบุคคล จากความต้องการดังกล่าว ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองถึงขั้นแห่งความพึงพอใจ (Satisfaction) จัดเป็นความต้องการที่ไม่มีพลังที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรม ความต้องการที่เป็นตัวกระตุ้นความอยากให้บุคคลเกิดความรู้สึกต้องการ (felt needs) นั้น เป็นความต้องการที่มีการตอบสนอง ยังไม่ถึงขั้นที่เกิดความพึงพอใจ เป็นความต้องการที่มีแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ให้เกิดการกระทำที่ทรงพลัง ส่วนความต้องการที่เป็นพลังแฝงของบุคคล เป็นความต้องการที่ไม่มีแรงกระตุ้นความอยากให้บุคคลเกิดความรู้สึกต้องการ (Unfelt needs)

สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 248-251) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ที่จะต้องได้รับการตอบสนองเมื่อได้ปฏิบัติงานออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ความต้องการภายนอก ได้แก่
 - 1.1 รายได้ตอบแทนในการทำงาน
 - 1.2 ความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน
 - 1.3 ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.4 การได้ทำงานที่ถนัดเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
- 2. ความต้องการภายใน ได้แก่
 - 2.1 ความต้องการในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 2.2 ความเป็นผู้ได้รับความยอมรับนับถือจากผู้อื่น
 - 2.3 ความต้องการในศักดิ์ศรีของตนเอง
 - 2.4 ความต้องการในความสำเร็จในชีวิต

สวัญณ์ วัฒนวงศ์ (2525 : 14) อ่างแนวคิดของ Knowles โดยได้แบ่งความต้องการของคนออกเป็นสองประการ คือ

1. ความต้องการด้านพื้นฐาน (Basic needs) ได้แก่ความต้องการทางด้านกายภาพ การเจริญงอกงาม ได้รับความปรารถนาใหม่ด้านความรัก ความพอใจ ความมั่นคงปลอดภัย และความต้องการการยอมรับ
2. ความต้องการทางการศึกษา (Education needs) ซึ่งหมายถึงช่องว่างระดับความรู้ความสามารถของบุคคลในปัจจุบัน กับความปรารถนาที่อยากจะมีอนาคตที่ดี ช่องว่างระดับความรู้ของบุคคลในปัจจุบันกับความปรารถนาที่อยากให้มีอนาคตนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อการมีความสุข เพื่อการมีชีวิตที่ดีขึ้น และเพื่อให้สังคมดีขึ้น

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2530 : 3) ได้อ้างอิงผลงานการค้นคว้าของ Abraham Maslow พบว่าความต้องการในด้านต่างๆ ของบุคคลนั้นจัดเรียงลำดับความสำคัญไว้ทั้งหมด 5 ประการใหญ่ๆ คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs)
2. ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety needs)
3. ความต้องการมีส่วนร่วมในสังคม (Social needs)
4. ความต้องการการยอมรับนับถือยกย่อง (Esteem needs)
5. ความต้องการที่จะแสดงออกถึงความสามารถของตน (Self-actualization needs)

Maslow ได้จัดความต้องการทางด้านร่างกายไว้เป็นอันดับแรกของบุคคลโดยเหตุผลที่ว่าบุคคลจะมีชีวิตอยู่ได้ก็ต้องมีอาหาร ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองแล้วพฤติกรรมของบุคคลก็จะถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจอย่างอื่นๆ ต่อไปความต้องการถัดไปก็เริ่มมีความสำคัญขึ้นมาแทนที่เช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึงความต้องการอันสุดท้ายตามลำดับขั้นของความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานชิ้นคว่ำของกิติ ตย์คานนท์ (2530 : 32-34) และติน ปรัชญพฤทธิ (2527 : 47) อ้างถึงใน Frederick Herzberg กล่าวว่าผลงานของ Herzberg มีความเกี่ยวพันและสอดคล้องหลายอย่างกับผลงานของ Maslow ในแง่ที่ว่าความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน สามารถแบ่งความต้องการออกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความต้องการต่อ “ปัจจัยอนามัย” (Hygiene factors) ซึ่งหมายถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของงาน เช่น นโยบาย การบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความมั่นคงในหน้าที่การงานซึ่งถ้าหากขาดปัจจัยอนามัยแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะไม่มีอาการกระตือรือร้นในงานที่ตนทำอยู่ และถึงแม้ว่าผู้ปฏิบัติงานจะได้รับการตอบสนองเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็มิได้ทำให้มีมูลเหตุจูงใจในการทำงานแต่อย่างใด ส่วนความต้องการประเภทที่สองคือ ความต้องการต่อ “ปัจจัยมูลเหตุจูงใจ” (Motivation factors) หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับงานโดยตรง เช่น คนอื่นที่ยอมรับความสำเร็จในผลงานของตน โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และการพัฒนาการ เป็นต้น หากมีปัจจัยมูลเหตุจูงใจ ผู้ปฏิบัติงานจะมีความรู้สึกที่ตัวเองมีมูลเหตุจูงใจที่จะปฏิบัติงาน และถึงว่าจะขาดปัจจัยอนามัยก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานจะรู้สึกว่าคุณไม่มี ความพึงพอใจกับงานแต่อย่างใด Herzberg เสนอว่าวิธีที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่องานนั้นจะต้องเน้นที่งานเป็นหลัก ซึ่งหมายความว่าผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมช่วยในผลสำเร็จของกลุ่ม ได้รับความสำเร็จ และได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ ได้รับการยอมรับนับถือในผลสำเร็จของงานที่ทำ อิศระ มีความคิดริเริ่มในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและประการสุดท้ายได้รับการพัฒนาฝีมืออบรม เมื่อมีโอกาสก้าวหน้าทั้งในด้านความสามารถและประสบการณ์

กล่าวโดยสรุป จากความหมายของความต้องการสรุปได้ว่าความต้องการคือความไม่เท่าเทียมกัน หรือช่องว่างระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันกับสถานการณ์ที่พึงประสงค์ การหาความต้องการเป็นสิ่งแรกที่จะต้องพิจารณาถึงเมื่อวางแผนความต้องการที่ชัดเจน คนจะต่อสู้และพยายามเพื่อสนองความต้องการ และจะสามารถลำดับถึงความสำคัญก่อนหลังของความต้องการของตนเองได้

การฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนเพื่อให้บุคลากรที่ได้รับการอบรมมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ในสถานศึกษาของตน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายในการฝึกอบรมในส่วนนี้ไว้หลายท่าน

ความหมายของการฝึกอบรม

สมคิด บางโม (2538 : 14) ได้ให้ความหมายการฝึกอบรมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ การงาน และองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นจะเห็นว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคล ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับ ทองฟู ศิริวงศ์ (2536 : 2) กล่าวไว้ว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการทำงานโดยมุ่งพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถ น้อย ศิริโชติ (2533 : 6) ได้ให้ความหมายในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ เป็นการจัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้แก่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม โดยจัดทำเป็นช่วงๆ หรือระยะเวลาตามความเหมาะสมแต่ละเรื่องอาจใช้เวลา 3 วัน 1 สัปดาห์ หรือมากกว่านั้น การจัดฝึกอบรมอาจจะจัดเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มได้ ผู้จัดการฝึกอบรมอาจเป็นหน่วยงานรัฐ หรือเอกชน หรือบริษัท ห้างร้าน ก็ได้ โสภณ ภูเก้าล้วน (2534 : 2) ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า หมายถึง กลยุทธ์ที่ดีที่สุดในการที่จะพยายามใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้มีค่าต่อองค์กรมากที่สุด และประหยัดที่สุด วาสนา สิงหโกวินท์ (2528 : 1) ได้ให้ความหมาย เป็นการพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น โดยเน้นในด้านความรู้ ความชำนาญ ทัศนคติและพฤติกรรม นอกจากนี้แล้วยังให้ความหมายเพิ่มเติมไว้ว่า เป็นการศึกษาค้นคว้าโดยหวังว่าบุคคลที่ได้รับการพัฒนาแล้วนี้ จะเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาในสถานศึกษาได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเมิณผลการฝึกอบรม แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงวิธีการตลอดจนเทคนิคที่ใช้ในการอบรมนั้นๆ และการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นในช่วงเวลาที่สั้นกว่าการให้การศึกษาตามปกติในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย

จากความหมายของการฝึกอบรมอาจสรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งที่จัดเป็นแบบแผนขึ้นในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพการปฏิบัติงานทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ของผู้เข้ารับการอบรมจนเขาเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน มีผลทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมนั้นๆ

แนวคิดหลักของการฝึกอบรม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2534 : 2-3) กล่าวถึงการฝึกอบรมไว้ในสองลักษณะคือ แนวคิดเก่า และแนวคิดใหม่ของการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดเก่า

1. ความรู้ทางวิชาการที่ผู้เข้ารับการอบรมได้รับจะนำไปสู่การปฏิบัติ
2. ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้อบรมได้สอนไป การเรียนรู้เกิดจากความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จะเรียนรู้ และความสามารถของครูผู้ฝึกสอน
3. การลงมือปฏิบัติจะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานของหน่วยงาน
4. การฝึกอบรมเป็นหน้าที่รับผิดชอบ ทางหน่วยที่จัดการฝึกอบรม ความรับผิดชอบนี้สิ้นสุดลงเมื่อจบการฝึกอบรม

แนวความคิดใหม่

1. แรงจูงใจและทักษะนำไปสู่การปฏิบัติ ทักษะที่ดีขึ้นจากการได้ปฏิบัติ
2. การเรียนรู้เกิดจากผลรวมจากปัจจัยหลายอย่างคือ แรงจูงใจและความสามารถของผู้เข้ารับการอบรม ความเชื่อของผู้เข้ารับการอบรม วิธีการอบรม และพฤติกรรมของครูผู้ฝึกอบรม และสถานภาพทั่วไปของหน่วยงานที่จัดอบรม สภาพของหน่วยงาน ที่ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติงาน จะมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของผู้เข้ารับการอบรม
3. การปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานมีผลมาจากองค์ประกอบหลายอย่างเช่น การเรียนรู้ของบุคคล การปฏิบัติที่คนส่วนมากในสำนักงานนั้นกระทำอยู่ สภาพทั่วไปของหน่วยงาน การเรียนรู้ของบุคลากรแต่ละคน การได้นำความรู้ไปใช้ ถ้าไม่ได้ความรู้ อาจจะก่อให้เกิดความคับข้องใจ
4. การฝึกอบรม เป็นความรับผิดชอบของกลุ่มผู้ร่วมงาน 3 กลุ่ม คือ 1) หน่วยงานของผู้เข้ารับการอบรม 2) ผู้เข้ารับการอบรม 3) หน่วยงานที่จัดการอบรม ความสำเร็จของการอบรมขึ้นอยู่กับความสำเร็จของ 3 ระยะของการอบรมคือ ระยะก่อนการอบรม ระยะอบรม ระยะหลังการอบรม

จากแนวคิดเก่าและแนวคิดใหม่ของการฝึกอบรม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ประกอบที่จะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การฝึกอบรมนั้นได้ผลอย่างแท้จริงคือสามารถนำไปปฏิบัติหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความรู้เป็นพื้นฐานในการนำไปสู่ความเข้าใจเพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะได้ดี
2. เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ หรือทักษะในการทำงานคือ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งได้โดยอัตโนมัติ เช่น การใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การฝึกอบรมสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีหึ่งปรารถนา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ทัศนคติคือความรู้ในด้านดีหรือไม่ดี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเช่น เกิดความจงรักภักดีต่อบริษัท เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดความภาคภูมิใจในสถาบัน เป็นต้น

ความสำคัญของการฝึกอบรม

1. เพื่อความอยู่รอดขององค์กรเอง เพราะปัจจุบันมีสถานภาพการแข่งขันระหว่างองค์กรรุนแรงมาก การฝึกอบรมจะช่วยให้องค์กรเข้มแข็ง และช่วยให้พนักงานมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโต มีการขาย การผลิต และขยายงานด้านอื่นๆ ออกไป ในการนี้จำเป็นต้องสร้างบุคคลที่มีความสามารถเพื่อที่จะรองรับงานเหล่านี้
3. เพื่อรับพนักงานใหม่จำเป็นต้องให้เขาารู้จักองค์กรเป็นอย่างดีในทุกๆ ด้าน และต้องฝึกอบรมให้รู้วิธีการทำงานขององค์กร แม้จะมีประสบการณ์มาจากที่อื่นแล้วก็ตาม เพราะสภาพการทำงานในแต่ละองค์กรย่อมแตกต่างกัน
4. ปัจจุบันเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก จึงจำเป็นต้องฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้ทันสมัยเสมอ ถ้าพนักงานมีความคิดล้าหลัง องค์กรก็จะมีความคิดล้าหลังไปด้วย
5. เมื่อพนักงานทำงานมาเป็นเวลานานจะทำให้เฉื่อยชา เบื่อหน่าย ไม่กระตือรือร้น การฝึกอบรม จะช่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประโยชน์ของการฝึกอบรม

1. เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
2. ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพสูง
3. พนักงานมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น
4. ทำให้พนักงานมีความชำนาญในวิทยาการใหม่ๆ
5. ทำให้ระบบข่าวสารภายในองค์กรดีขึ้น
6. ลดเวลาในการเรียนรู้งาน
7. พนักงานแต่ละคนมีโอกาสก้าวหน้าได้เลื่อนตำแหน่ง
8. ลดอุบัติเหตุในการทำงาน
9. เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการในการฝึกอบรม

วนิดา นวลบุญเรือง (2527 : 61) กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง สภาพการณ์หรือปัญหาที่เกี่ยวกับบุคคลในองค์กร ซึ่งต้องดำเนินการแก้ไขด้วยการฝึกอบรม และถ้าการฝึกอบรมไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ จะไม่เรียกว่าความต้องการฝึกอบรม ส่วนเดชา แก้วชาญศิลป์ (2523 : 2) ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกัน โดยให้ความหมายเพิ่มเติมในแง่ความแตกต่างระหว่างบุคคล ว่าจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ขอความต้องการฝึกอบรมของผู้ปฏิบัติงาน และขององค์กร อาจแตกต่างกัน ดังนั้นความจำเป็นในการฝึกอบรมของกลุ่มคนและบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกันหรือไปในแนวเดียวกัน

เสนีย์ รอดอนันต์ (2520 : 61) กล่าวว่า iva การฝึกอบรมคือกิจกรรมที่มีมาก่อนการเรียนรู้ ความต้องการในการฝึกอบรมจึงเป็นความต้องการในกิจกรรมที่มีมาก่อนการเรียนรู้ ลักษณะความต้องการฝึกอบรม ตามประเภทของคนเราจะพบว่ามีอยู่ 3 ลักษณะคือ

1. ความต้องการฝึกอบรมด้านฝีมือ (Skill training) เป็นความต้องการของคนในระดับกรรมกรที่จะเลื่อนฐานะจากผู้ปฏิบัติงาน โดยไม่ต้องใช้ทักษะหรือใช้ทักษะน้อยไปสู่งานที่ต้องใช้ทักษะสูงขึ้น หรือเพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการทำงาน อาจเป็นความต้องการให้คนๆ หนึ่งทำงานได้หลายๆ ด้านเพื่อให้ไม่มีความรู้สึกเบื่อหน่ายในการทำงาน หรือเพื่อให้ทำงานแทนกันได้ในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น
2. ความต้องการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ (Professional training) เป็นความต้องการของคนในระดับผู้ใช้วิชาชีพ เช่น นักบัญชี วิศวกร ฯลฯ เพื่อศึกษาถึงความรู้ด้านวิชาชีพที่วิวัฒนาการขึ้นมาใหม่เพื่อไม่ให้เป็นคนล้าสมัย
3. ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการจัดการ/การบริหาร (Management training) เป็นความต้องการของผู้ที่จะได้รับเลื่อนขั้นจากคนในระดับผู้บังคับบัญชา ไปอยู่ในระดับผู้บังคับบัญชาในระดับสูง หรือผู้บังคับบัญชาปัจจุบันต้องการเรียนรู้วิธีการจัดการใหม่ๆ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2531 : 15) กล่าวถึงวิธีการใช้ในการสำรวจความต้องการฝึกอบรม ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์จะทำให้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับท่าที ทักษะคิดและความรู้สึกนึกคิด การสัมภาษณ์มักถามถึงปัญหา ข้อขัดแย้ง อุปสรรคในการทำงาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน
2. แบบสอบถาม เหมาะสำหรับรวบรวมข้อเท็จจริงจากคนจำนวนมาก ซึ่งสามารถทำได้รวดเร็วและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การสังเกต เป็นเทคนิคการรวบรวมข้อมูลอย่างหนึ่ง อาจะสังเกตการณ์โดยเข้าไปร่วมกิจกรรมกับถูกสังเกต หรือสังเกตอยู่ภายนอกโดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตทราบ
4. การทดสอบ เป็นเทคนิคใช้ระบุความจำเป็นในการฝึกอบรมอย่างชัดเจน โดยการสองสอบถามให้แสดงความคิดเห็น ฯลฯ
5. การวิเคราะห์งานและประเมินการทำงาน เป็นกระบวนการกำหนดและรายงานข้อความที่เกี่ยวกับลักษณะงานของแต่ละตำแหน่งว่าต้องการความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง ใช้เวลาในการปฏิบัติงานนานเท่าไร และมีความยากง่ายในการปฏิบัติอย่างไร

เสมีย์ รอดอนันต์ (2520 : 62) ได้กล่าวถึงความต้องการฝึกอบรมไว้ว่ามาจากสองแห่งคือ

1. มาจากผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาทุกระดับรู้ว่า
 - 1.1 จะมีคนใหม่เข้ามาในหน่วยงานของตนกี่คน
 - 1.2 จะมีผู้โยกย้ายเข้ามาในหน่วยงานของตนหรือโยกย้าย ไปอยู่หน่วยงานอื่นกี่คน
 - 1.3 จะมีคนเลื่อนขั้นฐานะกี่คน
 - 1.4 มีคนทำงานอยู่ในปัจจุบันซึ่งการทำงานยังไม่ถึงระดับที่คาดหมายอยู่ที่คน
 - 1.5 มีคนที่ต้องการฝึกอบรมด้านฝีมือกี่คน
 - 1.6 มีคนที่ต้องการฝึกอบรมด้านวิชาชีพกี่คน
 - 1.7 มีคนต้องการฝึกอบรมด้านจัดการกี่คน
2. การมาจากตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ถ้าผู้ปฏิบัติงานได้ทราบว่ามาตรฐานในการปฏิบัติงานเป็นอย่างไรก็ย่อมจะรู้ว่าตนยังปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือไม่ ถ้าได้รู้ถึงสิ่งที่ต้องการในการปฏิบัติงานใหม่ ก็คงจะต้องทราบว่าตนต้องการฝึกอบรมอะไรบ้าง หรือถ้ารู้ว่าจะต้องย้ายไปปฏิบัติงานใหม่ก็ควรจะทราบว่าตนเองต้องฝึกอบรมอะไรบ้าง หรือเมื่อรู้สึกว่าจะยังไม่รู้เรื่องวิวัฒนาการขึ้นมา ก็ย่อมรู้ว่าตนต้องการฝึกอบรมอะไรบ้าง

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การหาความต้องการฝึกอบรมทำได้หลายวิธี เช่น การวิเคราะห์งาน และการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบกับมาตรฐานและหน้าที่รับผิดชอบที่กำหนดไว้ การทดสอบ การกำหนดความต้องการ โดยคณะกรรมการที่ปรึกษา การออกแบบสอบถาม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การหาความต้องการฝึกอบรมของบุคคลในด้านใดก็ควรวิเคราะห์ให้รู้ถึงความสามารถที่จำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานด้านนั้นๆ ก่อน แล้วจึงหาความต้องการฝึกอบรมของบุคคลนั้น เกี่ยวกับความรู้ความสามารถในด้านนั้นๆว่าเรามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมมากน้อยเพียงใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิชภัทร จันทร์ศรี และรัช หมดเต๊ะ (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกร ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่าเกษตรกรส่วนมากร้อยละ 46.73 เป็นเพศชาย ร้อยละ 68.57 มีอายุโดยเฉลี่ย 45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีสถานภาพทางการสมรสแล้วร้อยละ 88.98 เป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 79.18 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตลาดกระบังร้อยละ 88.98 มักจะประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว คือ การทำนา ร้อยละ 44.08 มีที่ดินเป็นของตนเองร้อยละ 67.35 ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ยคือ 21 ไร่ มีรายได้โดยเฉลี่ย 66,776 บาทต่อปี และไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมาก่อนร้อยละ 76.73 ความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรยังอยู่ในระดับน้อย ที่ระดับความต้องการโดยเฉลี่ยคือ 2.23 มีความต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่องภาวะการตลาดของผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ เป็นจำนวนมากที่สุดในระดับความต้องการ 3.16 คือ มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ระยะเวลาในการฝึกอบรมเป็นปีละ 1 ครั้งร้อยละ 65.00 และครั้งละ 1-3 วันร้อยละ 81.67 เดือนที่เกษตรกรต้องการฝึกอบรมมากที่สุดคือ เดือนเมษายน ร้อยละ 11.84 ใช้สถานที่สำคัญของหมู่บ้านในการฝึกอบรมร้อยละ 37.50 แหล่งความรู้เพิ่มเติมทางด้านการเกษตรที่เกษตรกรได้รับมากที่สุดคือ สื่อมวลชน ร้อยละ 59.21 ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

สำหรับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมบางประการ ที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก สภาพการถือครองพื้นที่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ประสบการณ์ในการรับการฝึกอบรม และรายได้ของเกษตรกรที่ต่างกัน จะทำให้เกษตรกรมีความต้องการรับฝึกอบรมที่แตกต่างกันไป ส่วนระดับการศึกษา สถานภาพทางการสมรส สถานภาพในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม และอาชีพรองของเกษตรกรที่แตกต่างกันนั้น จะไม่มีผลกระทบต่อความต้องการฝึกอบรมด้านการเกษตรของเกษตรกร

สิติรงค์ รุ่งรอด (2530) ได้ศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติงานตามระบบพัฒนาชนบทแห่งชาติ ของเกษตรกรตำบลในภาคตะวันตกของประเทศไทย พบว่าเกษตรกรตำบลมีความต้องการฝึกอบรมในด้านระบบการพัฒนาชนบทแห่งชาติ การวางแผนผู้นำการพัฒนาองค์กร มนุษยสัมพันธ์ การประสานงาน และการติดตามประเมินผลในระดับสูง

อรรณู สิงห์คำ (2533) ได้ศึกษา ความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไหมในอำเภอเสนางคนนิคม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการเลี้ยงไหม เป็นอาชีพรองของเกษตรกรมาแต่อดีต แต่ส่วนมากยังมิได้ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้มีปัญหาในการผลิตปริมาณ และคุณภาพ เกษตรกรส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพหลักคือการทำนา อายุโดยเฉลี่ย 48.35 ปี พื้นที่เฉลี่ย

21.43 ไร่ บุคคลที่เป็นแหล่งความรู้ในการเลี้ยงไหม ได้มากที่สุดคือ เพื่อนบ้าน ส่วนสื่อมวลชน พันธุ์หม่อนที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง โรงเรือนยังคงใช้แบบเดิม ส่วนความรู้ที่เกี่ยวกับการเลี้ยงไหมของเกษตรกรนั้น เกษตรกรมีความรู้ในการทำมาสะอาดโรงเรือนมากที่สุด รองลงมาคือประโยชน์ของการทำความสะอาดโรงเรือน ส่วนความรู้ทางด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมนั้น เกษตรกรมีความรู้น้อยที่สุด

พงษ์ศักดิ์ วิเศษสินธุ์ (2532) ได้ศึกษาความต้องการบริการนิเทศงานส่งเสริมเกษตรตำบล ในภาคใต้ พบว่าเกษตรกรต้องการนิเทศงานวิชาการเกี่ยวกับขงพารามากที่สุด รองลงมาเป็นพืชเศรษฐกิจ เกษตรกรตำบลต้องการเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดมากที่สุด รองลงมาคือผู้เชี่ยวชาญเกษตรอำเภอ สำหรับความต้องการบริการนิเทศด้านการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ปรากฏว่าเกษตรตำบลต้องการเกี่ยวกับการใช้เทคนิคและวิธีการส่งเสริมมากที่สุด รองลงมาคือการวางแผนส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่จะศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเกษตรกรที่อาศัยอยู่ใน ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

- 2.1 กลุ่มทดสอบ เป็นครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 10 ครัวเรือน ที่ไม่ได้อยู่ใน ตำบลสระพัฒนา เพื่อทดสอบเครื่องมือ
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาจาก วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ ศึกษาจากเกษตรกร ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จากประชากรทั้งสิ้น 12 หมู่บ้าน มี 1,119 ครัวเรือนจึงเลือกสุ่มมาเพียง 10 เปอร์เซ็นต์เป็น 6 หมู่บ้าน จำนวน 120 ครัวเรือน โดยศึกษาหมู่บ้านละ 20 ครัวเรือน

เครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นมาในลักษณะแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended questions) และคำถามแบบปลายปิด (Close-ended questions) โดยแบ่งเครื่องมือออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และสถานภาพในการประกอบอาชีพของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกอบรมทางการเกษตรของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านเกษตรของเกษตรกรในตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดอบรมของภาครัฐและเอกชน

การทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ 10 ราย เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวนทั้งสิ้น 120 ครัวเรือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ และประมวลผลวิเคราะห์ โดยใช้ค่าทางสถิติต่อไปนี้

1. การหาค่าร้อยละ (percentage)

$$\text{สูตรค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

n = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรทั้งหมด

2. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) เป็นการรวบรวมข้อมูลของสมาชิกทั้งหมดหารด้วยจำนวนสมาชิก ซึ่งวิธีนี้ทำให้ทราบค่าเฉลี่ยหรือค่ากลางของข้อมูลแต่ละชุด

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum x_i}{N}$$

กำหนดให้ x = มัชฌิมเลขคณิต

$\sum x_i$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด \times ความถี่ของคะแนนนั้น

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

3. การหาค่ามัชฌิมฐาน (Median) เป็นค่าที่เมื่อเรียงข้อมูลตามลำดับจากต่ำไปหาสูงแล้วค่านั้น จะตกอยู่ตรงกลาง ก็จะมีค่าต่ำและสูงอย่างละครึ่ง จะใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบการกระจายข้อมูล ถ้าข้อมูลที่ได้มีคะแนนหรือตัวเลขในแต่ละชุดกระจัดกระจายมาก จะเห็นได้ว่าควรนำค่ามัชฌิมฐานใช้พิจารณาประกอบค่าอื่นๆ ด้วย มัชฌิมฐานจะบอกถึงความโน้มถ่วงเข้าหาศูนย์ได้อย่างดีเพื่อไม่ให้เกิดความเอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งของข้อมูล

ตารางปฏิบัติงาน

รายการ	เวลา (เดือน)	ระยะเวลาที่ทำการศึกษา						
		พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค
1. รวบรวมเอกสาร		—						
2. ตรวจสอบเอกสาร			—					
3. ปรับปรุงแก้ไขโครงร่าง			—					
4. นำเสนอโครงร่างปัญหาพิเศษ			—					
5. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์			—					
6. เก็บรวบรวมข้อมูล			—					
7. สัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ทำการศึกษ			—					
8. วิเคราะห์ข้อมูล				—				
9. เรียบเรียงเนื้อหา					—			
10. ยื่นแบบคำร้องของเสนอปัญหาพิเศษ						—		
11. นำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อรูปเล่มที่สมบูรณ์							—	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขตตำบล
สระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีผลการศึกษา 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และสถานภาพในการ
ประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดฝึกอบรมของภาครัฐและ
เอกชน

ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และสถานภาพในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

ผลการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรในเขต ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม จำนวน 120 ครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้

เพศของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนมากเป็นชายร้อยละ 80 และเป็นเพศหญิงเพียงร้อยละ 20
ทั้งนี้เนื่องจากเพศชายเป็นผู้ทำมาหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนเพศหญิงมักจะทำงานบ้านเป็นส่วนใหญ่
(ตารางที่ 1)

อายุของเกษตรกร

อายุของเกษตรกรที่มีจำนวนมากที่สุดคืออายุช่วง 31-40 ปี คือร้อยละ 31.67 รองลงมาเป็น
เกษตรกรที่มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 18.83 อายุ 51-60 ปี ร้อยละ 18.33 อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 15.00 และ
อายุ 61-70 ปี มีร้อยละ 14.17 อายุของเกษตรกรที่น้อยที่สุดคือ 21 ปี และมากที่สุดคือ 68 ปี สำหรับ
อายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 44 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลูกหลานของเกษตรกรที่อายุยังน้อยอาจจะยังไม่
ประกอบอาชีพอื่นแทนการประกอบอาชีพทางการเกษตร จะเห็นว่าผู้ที่ทำการเกษตรจะเป็นผู้ใหญ่ที่มี
มีอายุอยู่ช่วงวัยกลางคน (ตารางที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการศึกษา

การศึกษาของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนมากจบระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือผู้ที่เรียนสูงกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนร้อยละ 40.84 ส่วนผู้ที่เรียนจบต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนร้อยละ 5.83 และผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีจำนวนร้อยละ 3.33 ซึ่งเป็นกลุ่มที่น้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากสมัยก่อนการประกอบอาชีพการเกษตร ไม่มีความจำเป็นต้องจบการศึกษาสูง หากแต่ต้องอาศัยความถนัด เทคนิค และประสบการณ์ ของตัวเกษตรกรเอง (ตารางที่ 1)

สถานภาพทางการสมรส

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการสมรสแล้ว มีจำนวนร้อยละ 80.83 ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่ทำการสมรสมีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 19.17 อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีการครอบครัวแล้วจะหันมาประกอบอาชีพทางการเกษตร แต่ผู้ที่ยังโสดจะหันไปประกอบอาชีพอย่างอื่นแทนอาชีพการเกษตร (ตารางที่ 1)

สถานภาพทางครอบครัว

เกษตรกรส่วนมากมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวมีจำนวนร้อยละ 76.67 และมีสถานภาพเป็นสมาชิกในครอบครัวร้อยละ 19.17 อาจเนื่องมาจากเมื่อในอดีตครอบครัวที่ทำอาชีพการเกษตร จะมีผู้นำคือหัวหน้าครอบครัว คำนิยมที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมายังคงยังไม่เปลี่ยนแปลงสมาชิกในครอบครัวจึงหันไปประกอบอาชีพทางด้านอื่นแทน (ตารางที่ 1)

ภูมิลำเนาเดิมของเกษตรกร

ภูมิลำเนาของเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน มีจำนวนร้อยละ 95.00 สำหรับเกษตรกรที่ย้ายมาจากที่อื่นมีเพียงร้อยละ 5.00 เกษตรกรที่ย้ายมาส่วนใหญ่มาจากตำบลใกล้เคียง และย้ายมาจากต่างจังหวัด เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดพิจิตร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น (ตารางที่ 1)

อาชีพหลักของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าอาชีพหลักที่เกษตรกรทำมากที่สุดคือ การทำนา มีจำนวนร้อยละ 54.17 รองลงมาคือทำไร่อ้อย และเลี้ยงกุ้งร้อยละ 26.67 และร้อยละ 18.33 และอาชีพเลี้ยงหมูมีเพียงร้อยละ 0.83 การประกอบอาชีพการเกษตรจะมีมากทางด้านพืช มากกว่าด้านสัตว์ อาจเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ในเขตตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน มีคุณสมบัติเหมาะแก่การเพาะปลูก (ตารางที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพรองของเกษตรกร

การประกอบอาชีพรองของเกษตรกร ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์คิดเป็นร้อยละ 3.33 และการทำไร่อ่างวนร้อยละ 1.67 นอกนั้นไม่มีอาชีพรองคือร้อยละ 95.00 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว จึงทำให้ไม่มีผลผลิตการเกษตรด้านอื่นมารองรับ (ตารางที่ 1)

สภาพการถือครองพื้นที่ของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองร้อยละ 80.83 และส่วนน้อยเป็นการทำการเกษตรโดยเช่าพื้นที่ คือร้อยละ 19.17 เกษตรที่ต้องเช่าพื้นที่เนื่องจากเกษตรกรไม่มีพื้นที่ของตนเองที่เหมาะสมแก่การเกษตร และเป็นการเช่าพื้นที่เนื่องจากต้องการขยายกิจการหรือเพิ่มกำลังผลิตให้มากขึ้น (ตารางที่ 1)

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 11-20 ไร่ มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 37.50 รองลงมาคือขนาดต่ำกว่า 10 ไร่ คือร้อยละ 30.00 ผู้มีพื้นที่ขนาด 21-30 ไร่ จำนวนร้อยละ 19.17 ผู้มีพื้นที่ขนาด 41 ไร่ขึ้นไปมีจำนวนร้อยละ 9.17 และผู้ที่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุดคือขนาด 31-40 ไร่มีเพียงร้อยละ 4.16 ขนาดพื้นที่ที่ทำการเกษตรที่น้อยที่สุดคือ 4 ไร่ และมากที่สุดคือ 145 ไร่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 20 ไร่ (ตารางที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
N = 120		
เพศของเกษตรกร		
ชาย	96	80.00
หญิง	24	20.00
อายุของเกษตรกร		
21 - 30	18	15.00
31 - 40	38	31.67
41 - 50	25	20.83
51 - 60	22	18.33
61 - 70	17	14.17
อายุสูงสุด	68	
อายุต่ำสุด	21	
อายุเฉลี่ย	44	
ระดับการศึกษาของเกษตรกร		
สูงกว่า ป. 4	49	40.84
จบ ป. 4	60	50.00
ต่ำกว่า ป. 4	7	5.83
ไม่ได้เรียน	4	3.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
N = 120		
สถานภาพทางการสมรส		
สมรส	97	80.83
โสด	23	19.17
สถานภาพทางครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	92	76.67
สมาชิก	28	23.33
ภูมิลำเนาของเกษตรกร		
ในอำเภอกำแพงแสน	114	95.00
ย้ายมาจากที่อื่น	6	5.00
อาชีพของเกษตรกร (ก.อาชีพหลัก)		
ทำนา	65	54.17
เลี้ยงกุ้ง	22	18.33
ทำไร่ฮ้อย	32	26.67
เลี้ยงหมู	1	0.83
อาชีพของเกษตรกร (ข.อาชีพรอง)		
เลี้ยงสัตว์	4	3.33
ทำไร่/ทำสวน	2	1.67
ไม่มีอาชีพรอง	114	95.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
N = 120		
สภาพการถือครองพื้นที่ของเกษตรกร		
เช่า	23	19.17
เป็นของตนเอง	97	80.83
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร		
ต่ำกว่า 10 ไร่	36	30.00
11 - 20 ไร่	45	37.50
21 - 30 ไร่	23	19.17
31 - 40 ไร่	5	4.16
มากกว่า 41 ไร่	11	9.17
ขนาดพื้นที่มากที่สุด 145 ไร่		
ขนาดพื้นที่น้อยที่สุด 4 ไร่		
ขนาดพื้นที่เฉลี่ย 20 ไร่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกร ในเขต ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ปัญหาที่ตัวเกษตรกร

ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดจากตัวเกษตรกรที่เป็นอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ เกษตรกรไม่ว่างจากการทำการเกษตร มีมากร้อยละ 69.16 นอกจากนั้นเป็นปัญหาที่เกิดจากไม่ได้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์คือร้อยละ 30.84 อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาส่วนมากในการทำการเกษตรในไร่นาของตน จึงไม่มีเวลานานในการเข้ารับการฝึกอบรม (ตารางที่ 2)

ปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า อุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรมที่มีมากที่สุดคือเจ้าหน้าที่มีภาระกิจมากเกินไป มีร้อยละ 42.50 รองลงมาคือ กฎระเบียบมากเกินไปร้อยละ 27.50 ปัญหาการสื่อสารของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรคือร้อยละ 26.67 และปัญหาอุปสรรคที่พบน้อยที่สุดคือเกษตรกรไม่เชื่อถือมีเพียงร้อยละ 3.33 เป็นเพราะว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับปัญหาและต้องการแนวทางแก้ไขจากการฝึกอบรม ในขณะที่เจ้าหน้าที่ได้ให้ความสำคัญโดยภาพรวมมากกว่า (ตารางที่ 2)

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกร

ส่วนใหญ่สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเดินทางไปรับการฝึกอบรมของเกษตรกร คือการขาดยานพาหนะในการเดินทางมีร้อยละ 67.50 และการเดินทางไม่สะดวกมีร้อยละ 32.50

ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกอบรมของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
N = 120		
ปัญหาเกิดจากตัวเกษตรกร		
ไม่ว่างจากการทำการเกษตร	83	69.16
ไม่ได้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์	37	30.84
ปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่		
เจ้าหน้าที่มีภารกิจมากเกินไป	51	42.50
กฎระเบียบมากเกินไป	33	27.50
ปัญหาการสื่อสารของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร	32	26.67
เกษตรกรไม่เชื่อถือ	4	3.33
สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรม		
การเดินทางไม่สะดวก	39	32.50
ขาดยานพาหนะในการเดินทาง	81	67.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาด้านการเกษตรของเกษตรกร

ด้านเนื้อหาวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาด้านวิชาการ โดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.93 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ปานกลาง เรื่องที่มีระดับความต้องการสูงคือเรื่อง การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรมีระดับความต้องการเฉลี่ย 2.12 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และเรื่องที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุดคือเรื่อง การเลี้ยงไก่ไข่พันธุ์ดีมีระดับความต้องการเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 หมายความว่ามีความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่จะอาศัยสารเคมีในการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทำการเกษตรอยู่ทางทิศตะวันออกซึ่งเป็นที่ราบต่ำ เกษตรกรจะทำการปลูกข้าว เลี้ยงกุ้ง เป็นส่วนใหญ่ ส่วนความต้องการเข้ารับการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา หรือระดับ 1.00-1.66 ในการศึกษาครั้งนี้ไม่พบความต้องการระดับนี้เลย (ตารางที่ 3)

ด้านการจัดการ

ประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษา

จากการศึกษาเกษตรกรในเขตตำบลสระพัฒนา เกษตรกรที่เคยเข้ารับการศึกษาแล้ว มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 55.83 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาเลยร้อยละ 44.17 จะเห็นว่าเกษตรกรส่วนมากมีประสบการณ์ด้านการศึกษาแล้ว เนื่องจากเกษตรกรมีความสนใจ และให้ความสำคัญกับการศึกษามาก ประกอบกับอยู่ใกล้กับศูนย์ศึกษาดูงานการเกษตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ตารางที่ 4)

สถานที่ที่เคยเข้ารับการศึกษา

เกษตรกรเคยเข้ารับการศึกษาในสำนักงานเกษตรอำเภอมากที่สุดคือร้อยละ 50.75 รองลงมาคือสถาบันการศึกษาร้อยละ 26.86 และอื่นๆ เช่นสถานที่สำคัญภายในหมู่บ้าน และตามจังหวัดต่างๆ ร้อยละ 22.39 (ตารางที่ 4)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาร้อยละ 55.83 และเกษตรกรที่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 44.17 ส่วนที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ไม่พบเลย (ตารางที่ 4)

ระยะเวลา (ครั้ง) ที่เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละปี

เกณฑ์ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรมมากที่สุดคือจำนวน 2 ครั้งต่อปีคือร้อยละ 55.83 รองลงมาคือต้องการให้มีการจัดอบรม 3 ครั้งต่อปีมีร้อยละ 25.84 และ 1 ครั้งต่อปีร้อยละ 18.33 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการเข้ารับการฝึกอบรม (ตารางที่ 4)

ระยะเวลา (เดือน) ที่เหมาะสมเข้ารับการฝึกอบรม

เดือนที่เหมาะสมมากที่สุดคือช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน ร้อยละ 49.17 รองลงมาได้แก่เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ร้อยละ 14.17 เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ร้อยละ 13.33 อื่นๆ (ตามความเหมาะสม) ร้อยละ 10.00 เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ร้อยละ 6.67 เดือนกันยายน-ตุลาคม ร้อยละ 5.83 และช่วงเดือนที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดคือช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ร้อยละ 0.83 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง เกษตรกรจึงมีเวลาว่างและสะดวกที่จะเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด (ตารางที่ 4)

ระยะเวลา (วัน) ในการเข้ารับการฝึกอบรมแต่ละครั้ง

ระยะเวลาที่เหมาะสมมากที่สุดคือ 1-3 วันคือร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ 5 วัน ร้อยละ 12.5 และ 7 วัน คือร้อยละ 10 วัน/ครั้ง ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ และอื่นๆ คือความเหมาะสมมีเพียงร้อยละ 1.67 เป็นจำนวนที่น้อยที่สุดอาจเนื่องจากเกษตรกรสามารถสละเวลาได้ไม่มากนักเพราะภาระการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4)

สถานที่ที่ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรม

จากการศึกษาสถานที่ที่เกษตรกรมีความสะดวกมากที่สุดคือ บริเวณที่สำคัญในหมู่บ้านร้อยละ 60.00 รองลงมาคือศูนย์ฝึกอบรมจำนวนร้อยละ 23.33 ที่ใช้สถานที่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวนร้อยละ 10.83 ที่ใช้สถานที่ที่สำคัญ ทางราชการร้อยละ 4.17 สำหรับสถานที่ที่เกษตรกรต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมน้อยที่สุดคืออื่นๆ เช่น ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ดำเนินการมีจำนวนร้อยละ 1.67 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าสถานที่สำคัญในหมู่บ้านเหมาะที่จะจัดการฝึกอบรมมากที่สุดเพราะสามารถเดินทางไปรับการฝึกอบรมได้สะดวกและคุ้นเคยกับสถานที่ (ตารางที่ 4)

แหล่งความรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร

ในการหาความรู้เพิ่มเติมของเกษตรกรส่วนมากเกษตรกรได้รับความรู้เพิ่มเติมจากสื่อมวลชน เช่น จากการฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ มากที่สุดคือร้อยละ 56.67 รองลงมาคือ การเข้ารับการฝึกอบรม และการอ่านจากหนังสือ วารสารสิ่งพิมพ์ร้อยละ 22.5 และร้อยละ 15.83 ตามลำดับ สำหรับการคำนวณว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งความรู้เพิ่มเติมของเกษตรกรที่น้อยที่สุดคืออื่นๆ ได้แก่ จากประสบการณ์ร้อยละ 5.00 ทั้งนี้ เนื่องจากภาวะการณ์ในปัจจุบันการสื่อสารมวลชนมีบทบาทมาก ข่าวสารทางด้านการเกษตรจึงสามารถเผยแพร่ไปสู่เกษตรกรในรูปแบบต่างๆ ได้เป็นอย่างดี (ตารางที่ 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ก) ความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมทางด้านเกษตรของเกษตรกร

เรื่อง	ค่าเฉลี่ยระดับความพอใจ	ลำดับที่
การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร	2.12	1
การเพิ่มผลผลิตในนาข้าว	2.10	2
การผลิตไม้ตัดดอก	2.08	3
การผลิตผักเพื่อการค้า	2.04	4
การผลิตอ้อย	2.00	5
การผลิตเห็ด	1.99	6
การทำฟาร์มผสมผสาน	1.98	7
การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	1.97	8
ภาวะการตลาดของผลผลิตทางการเกษตร	1.97	8
การผลิตไม้ยืนต้น	1.92	9
การเลี้ยงไก่บ้าน	1.92	9
การผลิตหมอนไหม	1.91	10
การขยายพันธุ์พืช	1.90	11
การปรับปรุงพันธุ์สุกร	1.89	12
การเลี้ยงไก่เนื้อพันธุ์ดี	1.89	13
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ดี	1.85	14
การจัดสวนภายในบ้าน	1.83	15
เทคนิคการปลูกพืชเพื่อการค้า	1.80	16
การสุขภาพและการป้องกันโรคสัตว์	1.78	17
การเลี้ยงไก่ไข่พันธุ์ดี	1.78	17
รวม	$\bar{X} = 1.93$	17

หมายเหตุ : ระดับคะแนน

ที่ระดับ 1.00 - 1.66 แสดงว่ามีความต้องการน้อย

ที่ระดับ 1.67 - 2.23 แสดงว่ามีความต้องการปานกลาง

ที่ระดับ 2.24 - 3.00 แสดงว่ามีความต้องการมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ข) ด้านการจัดการ

ข้อมูล	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
N = 120		
ประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรม		
เคยเข้ารับการฝึกอบรม	67	55.83
ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	53	44.17
สถานที่ที่เกษตรกรเคยเข้ารับการฝึกอบรม		
N = 67		
สำนักงานเกษตรอำเภอ	34	50.75
สถาบันการศึกษา	18	26.86
อื่นๆ	15	22.39
ความเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม		
เห็นด้วย	67	55.83
ไม่เห็นด้วย	0	0
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	53	44.17
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0	0
ระยะเวลา (ครั้ง) ที่ใช้ในการฝึกอบรมแต่ละปี		
3 ครั้ง / ปี	31	25.84
2 ครั้ง / ปี	67	55.83
1 ครั้ง / ปี	22	18.33
อื่นๆ	0	0
ระยะเวลา (เดือน) ที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรม		
มกราคม - กุมภาพันธ์	17	14.17
มีนาคม - เมษายน	59	49.17
พฤษภาคม - มิถุนายน	8	6.67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 ด้านการจัดการ (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
N = 120		
กรกฎาคม - สิงหาคม	1	0.83
กันยายน - ตุลาคม	7	5.83
พฤศจิกายน - ธันวาคม	16	13.33
อื่นๆ (ตามความเหมาะสม)	12	10.00
ระยะเวลา (วัน)		
1 - 3 วัน / ครั้ง	88	73.33
5 วัน / ครั้ง	15	12.50
7 วัน / ครั้ง	12	10.00
10 วัน / ครั้ง	3	2.50
อื่นๆ (ตามความเหมาะสม)	2	1.67
สถานที่ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม		
ศูนย์ฝึกอบรม	28	23.33
สถานที่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	13	10.83
บริเวณที่สำคัญของหมู่บ้าน	72	60.00
สถานที่ของทางราชการ	5	4.17
อื่นๆ (ตามความเหมาะสม)	2	1.67
แหล่งความรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร		
จากสื่อมวลชน	68	56.67
เข้ารับการฝึกอบรม	27	22.50
อ่านหนังสือ	19	15.83
จากประสบการณ์	6	5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดฝึกอบรมของภาครัฐและเอกชน

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของภาครัฐ

เกษตรกรที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมของภาครัฐมีเพียงร้อยละ 29.17 ส่วนเกษตรกรที่ไม่แสดงความคิดเห็นเลยมีร้อยละ 70.83 ความคิดเห็นต่อภาครัฐที่มีมากที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบโดยทั่วถึงร้อยละ 31.43 รองลงมาคือมีการสาธิตประกอบร้อยละ 25.71 การนัดวัน เวลา สถานที่อย่างชัดเจนร้อยละ 17.14 และควรมีการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมร้อยละ 14.29 และการฝึกอบรมพร้อมการดูงานมีน้อยที่สุดคือร้อยละ 11.43 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารการจัดฝึกอบรมของภาครัฐไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจเนื่องมาจากปัญหาการใช้สื่อ การประสานงานของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ (ตารางที่ 5)

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของภาคเอกชน

เกษตรกรที่ให้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมของภาคเอกชนมีเพียงร้อยละ 19.17 เกษตรกรไม่แสดงความคิดเห็นมีถึงร้อยละ 80.83 ความคิดเห็นต่อภาคเอกชนที่มากที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายสูงเกินไปร้อยละ 52.17 รองลงมาคือ เป็นการจับเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า และเห็นว่าการจัดฝึกอบรมของภาคเอกชนยังมีน้อย ซึ่งอยู่ในระดับที่เท่ากันคือร้อยละ 8.70 ทั้งนี้เนื่องจากว่าเกษตรกรมีข้อเปรียบเทียบระหว่างการจัดฝึกอบรมของภาคเอกชนกับภาครัฐเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นว่าภาคเอกชนจัดเก็บค่าใช้จ่ายสูงกว่าภาครัฐ

ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดฝึกอบรมของภาครัฐและเอกชน

ข้อมูล	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของภาครัฐ N = 35		
ควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบโดยทั่วถึง	11	31.43
ควรนัดหมายล่วงหน้าอย่างชัดเจน	6	17.14
ควรมีการสาธิตประกอบด้วย	9	25.71
อยากให้อัดอบรมพร้อมการดูงาน	4	11.43
ภาครัฐควรมีการติดตามผลภายหลัง	5	14.29
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาคเอกชน N = 23		
การจัดอบรมของภาคเอกชนมีน้อย	2	8.70
การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	2	8.70
เป็นการจัดเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า	7	30.43
ค่าใช้จ่ายสูงเกินไป	12	52.17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขตตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 120 ครัวเรือน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และมัธยฐาน และการประเมินค่า สามารถสรุปได้ดังนี้

สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และการประกอบอาชีพของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 เป็นเพศชายมีอายุต่ำสุด 21 ปี และสูงสุด 68 ปี มีอายุเฉลี่ย 44 ปี เป็นผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนร้อยละ 50.00 มีสถานภาพการสมรสแล้วร้อยละ 80.90 และมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 76.67 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอกำแพงแสนร้อยละ 95.00 ประกอบอาชีพหลักคือการทำงานมากที่สุดร้อยละ 54.17 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการประกอบอาชีพรองร้อยละ 95.00 สภาพการถือครองที่ดินที่เป็นของตนเองเป็นส่วนมากร้อยละ 80.83 พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 20 ไร่ (ตารางที่ 1)

ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกอบรม

จากการศึกษาปัญหาของเกษตรกรที่เป็นปัญหาที่ตัวเกษตรกรเองคือเกษตรกรไม่ว่างร้อยละ 69.19 ส่วนปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่คือเจ้าหน้าที่มีภาระกิจมากเกินไปคือร้อยละ 42.50 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ยังมีความบกพร่องในการสื่อสาร การใช้สื่อต่างๆ กับเกษตรกร การสื่อสารจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรม คือการขาดขบวนการพาหนะในการเดินทางร้อยละ 67.50 และมีเกษตรกรส่วนน้อยที่ไม่พบอุปสรรคใดเลย

ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกร

ด้านเนื้อหาวิชาการ

เกษตรกรมีความต้องการรับการฝึกอบรมด้านการเกษตรเรื่อง การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 2.12 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง และมีความต้องการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือเรื่องการเลี้ยงไก่พันธุ์ดี และการสุขาภิบาลและการป้องกันโรคสัตว์ ทั้งสองเรื่องอยู่ที่ระดับความต้องการ 1.78 หมายความว่าเกษตรกรมีความต้องการฝึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อบรมปานกลาง ส่วนความต้องการรับการฝึกอบรมโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.93 หมายความว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง

ด้านการจัดการ

จากประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรมมาแล้วร้อยละ 55.83 สถานที่ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมคือในสำนักงานเกษตรอำเภอร้อยละ 50.75 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมมีเกษตรกรแสดงความคิดเห็นเพียงร้อยละ 55.83 และต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรม 2 ครั้งต่อปีมากที่สุดคือร้อยละ 55.83 สำหรับช่วงเดือนที่เหมาะสมที่สุดในการฝึกอบรม คือช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนร้อยละ 49.17 และต้องการให้มีระยะเวลา 1-3 วันมากที่สุดร้อยละ 73.33 ส่วนสถานที่ที่ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมมากที่สุด คือบริเวณที่สำคัญในหมู่บ้านร้อยละ 60.00 สำหรับแหล่งความรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้จากสื่อมวลชนร้อยละ 56.67

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดอบรมของภาครัฐและเอกชน

เกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาครัฐคือ ต้องการให้ภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมให้ทั่วถึงมากที่สุด คือร้อยละ 31.43 เพื่อช่วยให้เกษตรกรได้ทราบถึงเรื่องที่จะอบรม วัน เวลา และสถานที่ที่ชัดเจน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาคเอกชน เกษตรกรเห็นว่าภาคเอกชนมีการจัดเก็บค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการฝึกอบรมสูงเกินไป คือ ร้อยละ 52.17

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ในการจัดฝึกอบรม ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. การฝึกอบรมที่ผ่านมายังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี เกษตรกรไม่ทราบว่าจะมีการฝึกอบรมที่ไหน เมื่อใด เรื่องอะไร วิทยากรคือใคร เป็นต้น จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึง โดยมีการปิดโปสเตอร์ประกาศ หรือออกข่าวทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือส่งข่าวผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เกษตรกรผู้นำของกลุ่ม หรือส่งข่าวไปยังตัวเกษตรกรโดยตรง
2. เนื้อหาของเรื่องที่ฝึกอบรม ควรจะคำนึงถึงสภาพพื้นที่ของเกษตรกรในการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้ และเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติและแก้ไขปัญหาได้จริง เช่นจัดการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ควรจัดหาวิทยากรที่ประสบความสำเร็จทางด้านการเกษตรโดยตรง เพื่อมาเป็นผู้บรรยายให้ความรู้ เพราะสามารถทำให้เกษตรกรได้มองเห็นถึงความเป็นไปได้ และประโยชน์ที่จะได้รับการฝึกอบรม หากได้นำความรู้ที่ได้รับ ไปปฏิบัติ
4. เจ้าหน้าที่ผู้จัดฝึกอบรมยังขาดการติดตาม และประเมินผลหลังการฝึกอบรมผ่านพ้นไป เมื่อเกษตรกรนำไปปฏิบัติมักประสบกับปัญหาต้องแก้ไขเอง หากมีปัญหาที่เกษตรกรแก้ไขไม่ได้ก็เลิกไปในที่สุด จึงควรมีการติดตามและประเมินผลหลังการฝึกอบรมผ่านพ้นไปแล้วทุกครั้ง เพื่อที่ทางผู้จัดการฝึกอบรมจะได้ทราบว่าเกษตรกรประสบปัญหาอย่างใดบ้างในการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติจริงกับกิจการของตน แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นกลับมาแก้ไขปรับปรุงการฝึกอบรม หรือการทำแบบประเมินผลการฝึกอบรมก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2531. คู่มือปฏิบัติการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมและสัมมนาฝึกอบรม. กรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2535. แนวทางการเกษตรระดับตำบล. โครงการปรับปรุงระบบแผนพัฒนาการเกษตร. กรุงเทพมหานคร
- กิตติ ตย์คานนท์. 2520. การบริหารและพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานข่าวพาณิชย์. กรมพาณิชย์สัมพันธ์.
- जरศักดิ์ หาญณรงค์. 2524. การใช้เทคนิคการฝึกอบรม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- เครือวัลย์ ล้อมภิกษิต. 2531 หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและพัฒนา. แนวทางการวางแผนการเขียนโครงการและบริหารโครงการ. กรุงเทพมหานคร : สยามศิลป์การพิมพ์.
- นิชาภัทร จันทร์ศรี และรัช หมดเต๊ะ. 2536. ความต้องการฝึกอบรมด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง. กรุงเทพมหานคร. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- ดิณ ปรัชญพฤทธิ์. 2527. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ทองฟู ชินะโชติ. 2531 การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการจัดการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริรงค์ รุ่งรอด. 2530. ความจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติงานตามระบบพัฒนาชนบทแห่งชาติของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- น้อย ศิริโชติ. 2533. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2534. การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พงษ์ศักดิ์ วิเศษสินธุ์. 2532. ความต้องการรับการนิเทศน์งานส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในตำบลภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์. 2530. พฤติกรรมองค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ไพรัตน์ เดชะวินทร์. 2525. บทบาทการพัฒนาชนบทไทย. การฝึกอบรม. โรงพิมพ์เอนเอส.
- พจน์ บุญเรือง. 2528. กรมส่งเสริมการเกษตร. เอกสารประกอบการบรรยายนิเทศน์งานส่งเสริม. (โรเนียว).
- วนิดา นวลบุญเรือง. 2527. การฝึกอบรม. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- วาสนา สิงห์โกวิท. 2528. เทคนิคการพัฒนาบุคคล. ภาควิชาบริหารธุรกิจ. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิตร อาระกุล. 2537. การฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. 2538. การฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นำอักษรการพิมพ์.
- สมชาย กิจบรรจง. 2537. เทคนิคการจัดการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอช.เอ็น.กรุ๊ป จำกัด.
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2523. ประเภทของการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2525. การวางแผนและการประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร :
ทิพย์อักษรการพิมพ์.

สุนิสา หนูผล. 2536. การฝึกอบรมทางการส่งเสริม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาส่งเสริมการ
เกษตร. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

เสนีย์ รอดอนันต์. 2520. ปัญหาการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา.

อรัญ สิงห์คำ. 2533. ความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม ในอำเภอเสนางนิคม
จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช. 2533. หลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม. นนทบุรี

ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ. 2529. หลักสูตรวิทยาการทางการส่งเสริมและ
พัฒนาชนบท และการฝึกอบรมการเกษตร : วิทยาเขตกำแพงแสน, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพทั่วไปของตำบลสระพัฒนา

สถานที่ตั้ง ตำบลสระพัฒนา

ตำบลสระพัฒนาตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 (ถนนมาลัยแมน) ถัดผ่านตำบล ซึ่งตำบลสระพัฒนาอยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครปฐม 40 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวอำเภอกำแพงแสน 10 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 40.121 ตารางกิโลเมตรหรือ 26,041 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลกระต๊อบ อำเภอกำแพงแสน
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลสระสีมูม อำเภอกำแพงแสน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลสระสีมูม อำเภอกำแพงแสน

ความเป็นมา

แต่เดิมตำบลสระพัฒนาขึ้นอยู่กับตำบลสระสีมูม และได้แยกเป็นตำบลสระพัฒนาเมื่อ พ.ศ. 2502 สาเหตุที่ตั้งชื่อว่า “สระพัฒนา” นั้น จากคำบอกเล่าว่า มีสระน้ำธรรมชาติและในปัจจุบันนี้ก็ยังมีอยู่ แต่อยู่ในตำบลสระสีมูม และเพื่อให้เป็นศักดิ์ศรีของตำบลจึงได้ตั้งชื่อว่า สระพัฒนา เพื่อให้ชาวบ้านนั้นได้พัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ตลอดจนเพื่อพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ ให้ดีขึ้นด้วยสมกับคำว่า “สระพัฒนา” พื้นที่ตำบลสระพัฒนา เหมาะแก่การทำการเกษตร เช่น การทำนา การทำสวนผลไม้ ไม่มีการคมนาคมที่สะดวก มีถนนเชื่อมติดต่อกันได้ทุกหมู่บ้าน

การคมนาคม

ตำบลสระพัฒนามีถนนลาดยางจากตัวอำเภอกำแพงแสนจนถึงตำบล และเชื่อมติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านอีกสองสาย พร้อมทั้งมีถนนลูกรังที่เชื่อมติดต่อกันได้ทุกหมู่บ้าน การคมนาคมจึงสะดวก แต่จะมีปัญหาในช่วงปลายฤดูฝนเพราะบางจุดเป็นที่ลุ่มจึงเกิดปัญหาน้ำท่วมได้ และยังมีทางรถไฟตัดผ่านตำบลอีก 1 สาย

การสื่อสารในท้องที่เขตตำบลสระพัฒนา ปัจจุบันมีโทรศัพท์ ไปรษณีย์โทรเลข จึงทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวกขึ้น

สถานที่สำคัญ ในเขตท้องที่ตำบลสระพัฒนา

ศูนย์สาธารณูปการ

สถานีอนามัยประจำตำบล	1	แห่ง
ศูนย์ส่งเสริมการเกษตร	1	แห่ง
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	2	แห่ง

สาธารณะสมบัติ

หอกระจายข่าว	3	แห่ง
ศาลาประชาคม	1	แห่ง
ที่สาธารณะประโยชน์	9	แห่ง
ที่ทำการไปรษณีย์	1	แห่ง

สาธารณูปโภค

ไฟฟ้า	810	ครัวเรือน
บ่อน้ำบาดาล	5	แห่ง
บ่อน้ำตื้น	8	บ่อ

สภาพดิน

1. ดินชุดเสนา เกิดจากตะกอนน้ำกร่อยที่มีอายุมาก สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะราบเรียบ ดินชุดนี้เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านได้ช้า การไหลบ่าของน้ำผิวดินช้า มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีเทาเข้มมากถึงดำ ปฏิบัติการของดินเป็นกรดจัด ดินชุดนี้มีปริมาณแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ และมีคุณสมบัติทางกายภาพค่อนข้างเลว ดินชุดนี้ใช้ทำนาแบบนาหว่าน แต่มักจะขาดธาตุฟอสฟอรัส จำเป็นต้องแก้ความเป็นกรดของดินก่อนที่จะเพิ่มธาตุอาหารแก่พืช
2. ดินชุดกำแพงแสน เกิดจากการทับถมของตะกอน สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะค่อนข้างราบเรียบ ดินชุดนี้เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดี ดินมีความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านได้ดีปานกลาง มีการไหลของน้ำบนผิวดินค่อนข้างช้า มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีพื้นเป็นสีน้ำตาลหรือน้ำตาลเข้ม ปฏิบัติการของดินเป็นกรดปานกลางถึงกรดเล็กน้อย ดินชุดนี้มีปริมาณแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติปานกลางและมีคุณสมบัติทางกายภาพดี ดินชนิดนี้ใช้ปลูกไม้ผล ทำสวนผัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ดินชุดคล้ายดินชุดสระบุรี เกิดจากการทับถมของตะกอนลำนํ้าจืดต่อเนื่องกับตะกอนนํ้ากร่อย สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะราบเรียบ ดินชุดนี้เป็นดินลึกมีการระบายนํ้าค่อนข้างเร็วถึงเร็วมาก ดินมีความสามารถให้นํ้าซึมผ่านได้ช้า มีการไหลบ่าของนํ้าบนผิวดินช้า มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีเข้มของนํ้าตาลปนเทา ปฏิกริยาของดินเป็นกรดแก่ถึงกรดเล็กน้อย ดินชุดนี้มีความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุตามธรรมชาติสูงปานกลาง มีคุณสมบัติทางกายภาพเลว ดินนี้ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำนาแบบนาดำ

สภาพการผลิต

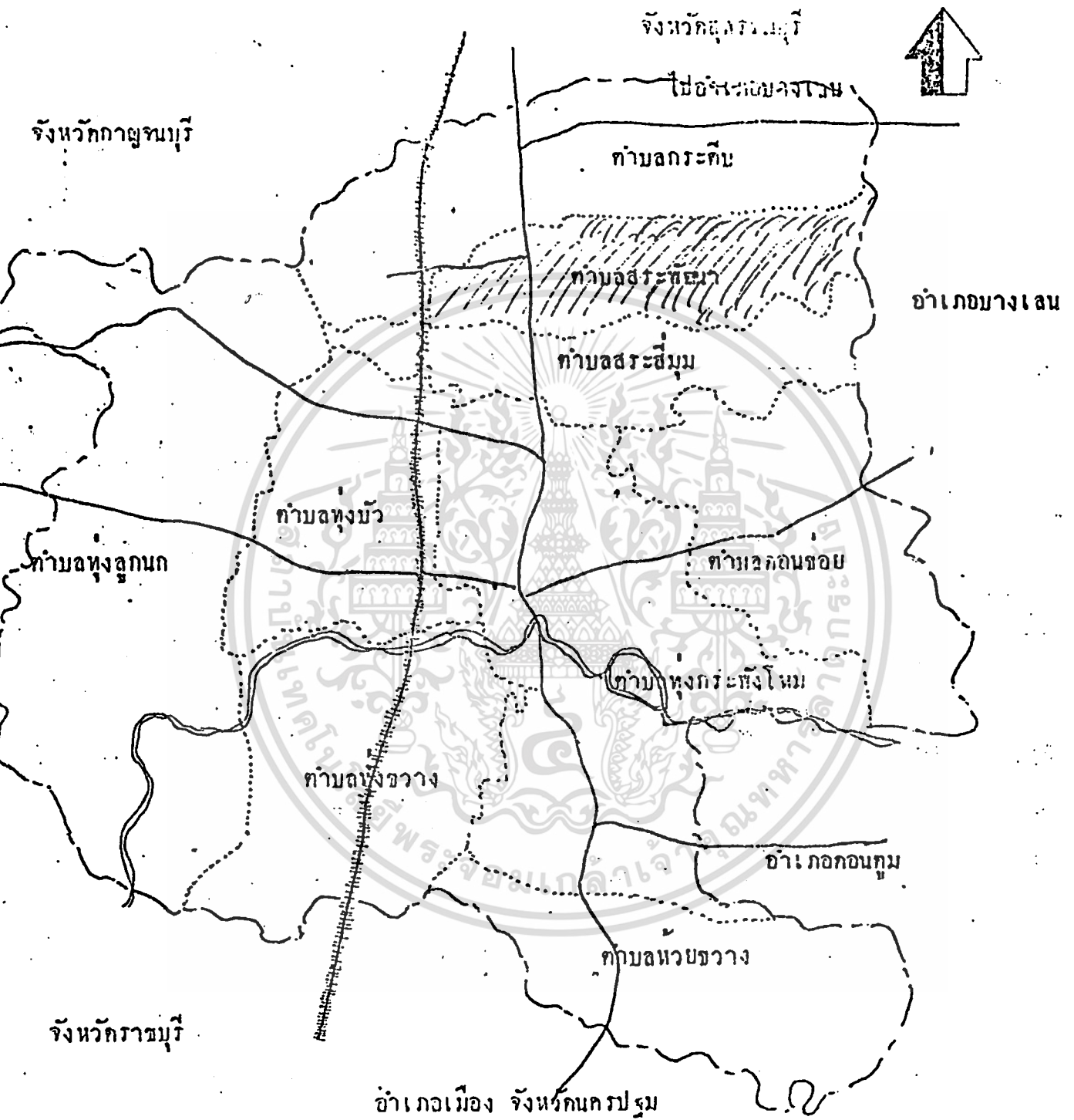
ตำบลสระพัฒนา พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับปลูกข้าว อ้อย เลี้ยงกุ้ง ปลูกไม้ผลและพืชผักบ้างเล็กน้อย ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ผลผลิตข้าวนาปียังค่อนข้างต่ำ

สภาพการตลาด

ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้เกษตรกรจะนำไปขายเอง ส่วนพืชผักจะมีพ่อค้ามารับซื้อที่แปลงของเกษตรกรในตำบล ส่วนราคานั้นจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้จะมีคุณภาพอย่างไร

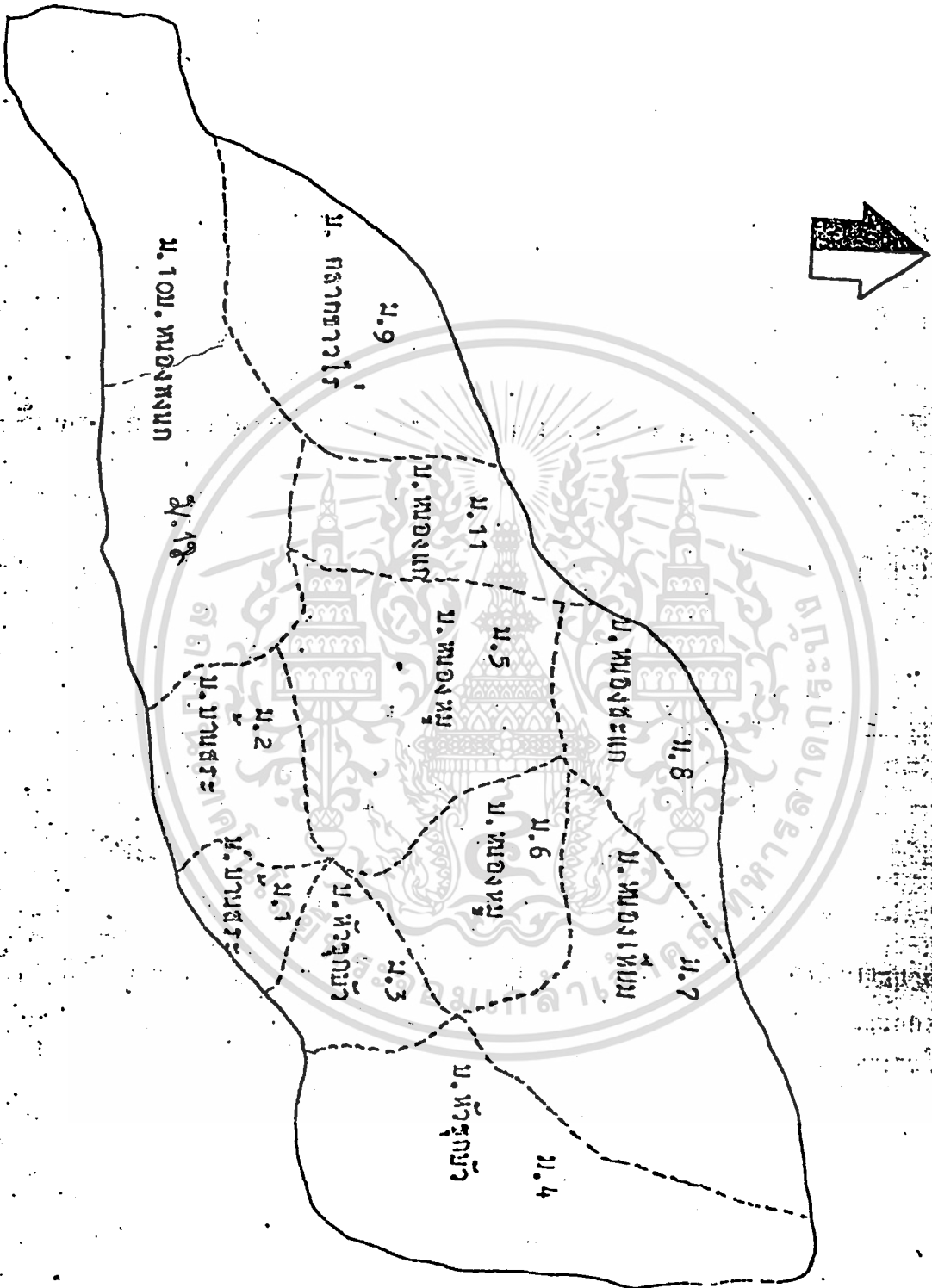
ปัญหา

1. เกษตรกรยังขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ถูกต้องกับโรคแมลง และวิชาการเกี่ยวกับการผลิตและการใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง
2. ขาดแรงงาน
3. ต้นทุนการผลิตมีราคาแพง
4. ปริมาณนํ้าในฤดูแล้งไม่เพียงพอ
5. การระบายนํ้าในฤดูฝนไม่ดี

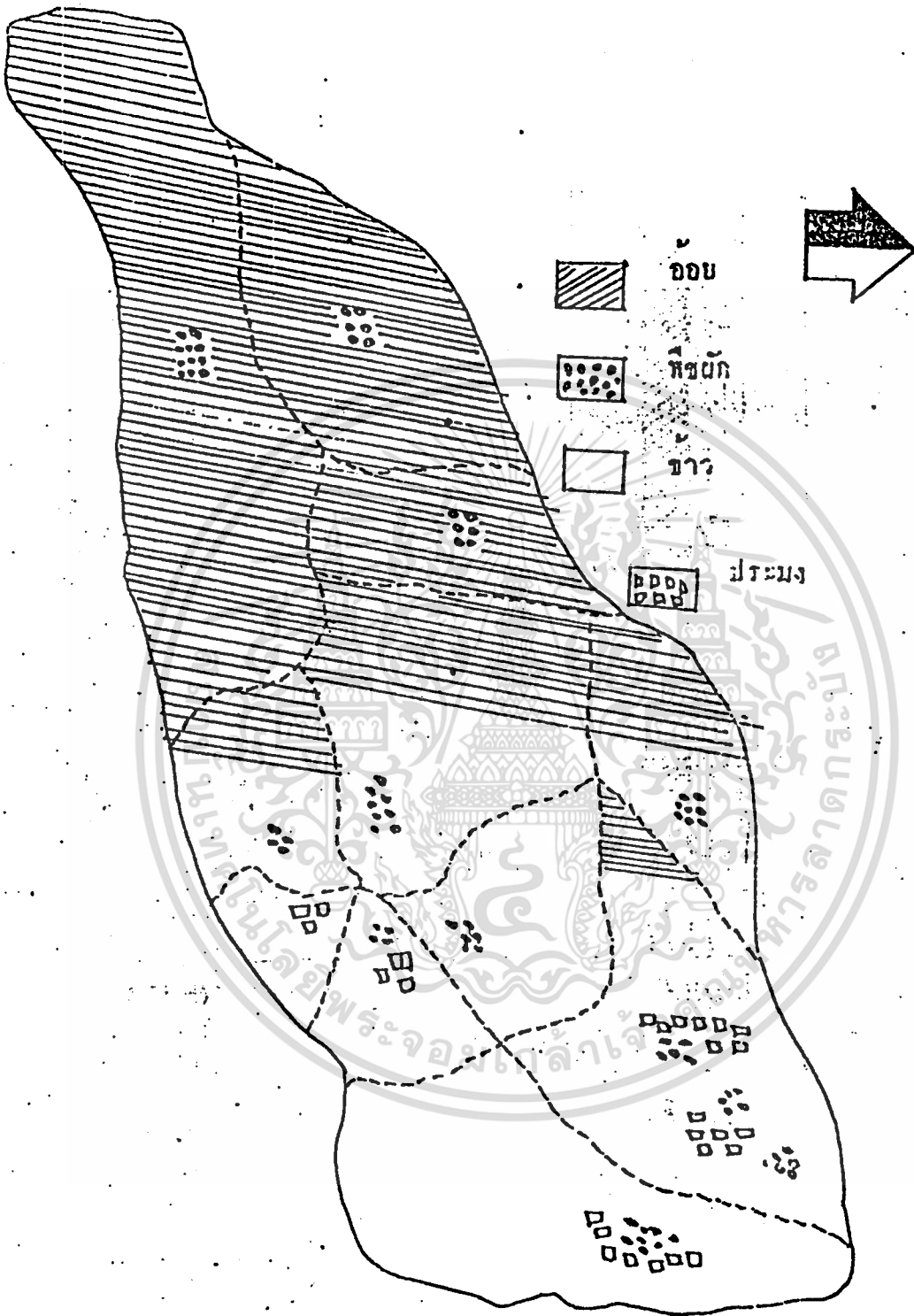
ภาพที่ 1 แสดงที่ตั้งตำบลสระพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

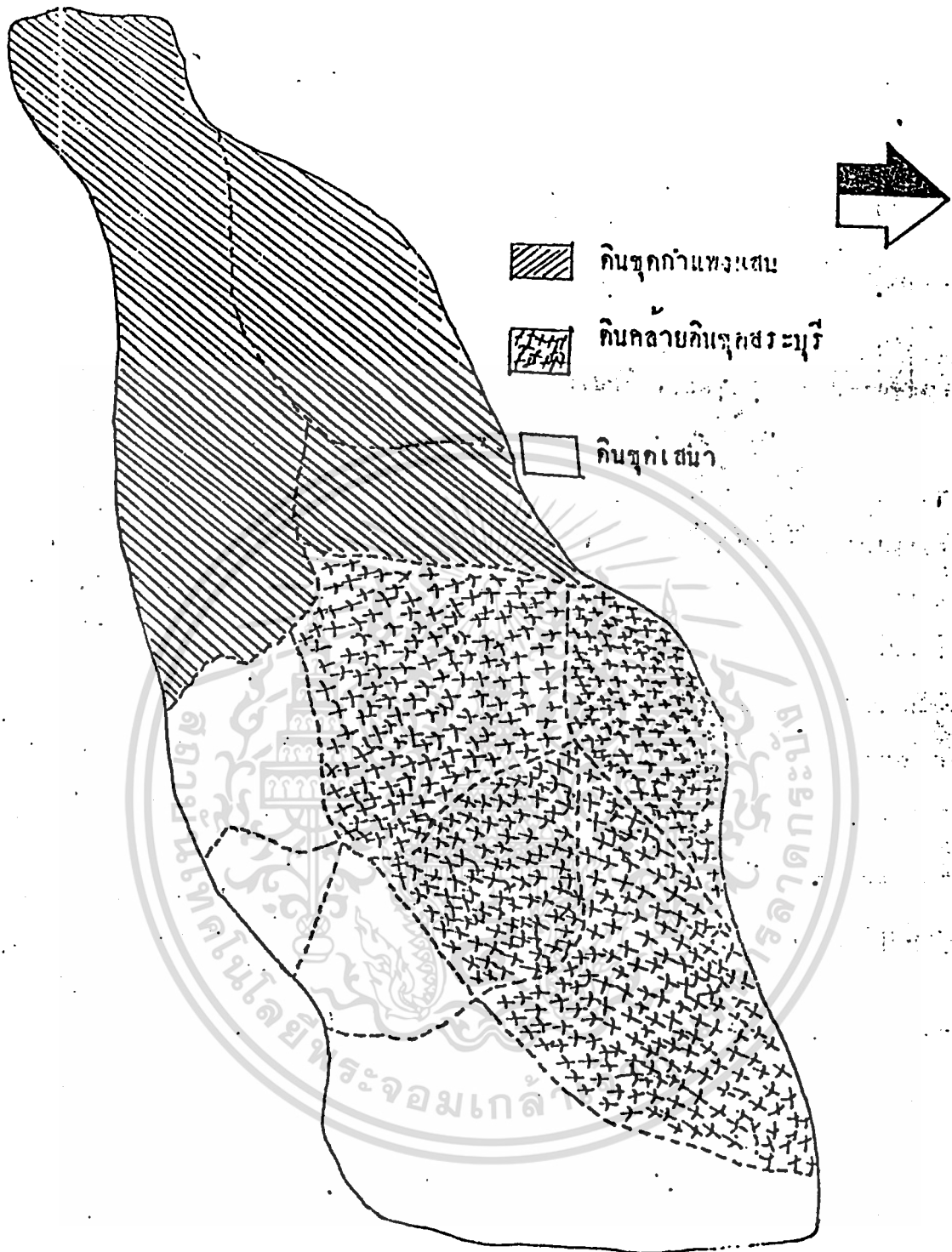
ภาพที่ 2 แผนที่ตำบลสระพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 แสดงการกระจายตัวของพืช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 แสดงชุดดิน

ลักษณะดินของตำบลสระพัฒนาประกอบด้วยชุดดิน 3 ชุด คือ

1. ดินซุกกำแพงแสน
2. ดินคล้ายดินซุกสระบุรี
3. ดินซุกเสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถิติการปลูกพืช

ชนิดพืช	2533 ผลผลิต	2534 ผลผลิต	2535 ผลผลิต	เฉลี่ย ผลผลิต
ข้าว				
นาปี	300	300	300	300
นาปรัง	650	700	700	680
อ้อยโรงงาน	8,000	8,000	8,000	8,000
ไม้ผล, ไม้ยืนต้น				
มะพร้าว	320	350	380	350
มะม่วง	846	875	290	870
พืชผัก				
พริก	25,000	25,000	25,000	25,000
มะเขือ	450	520	420	460
บวบ	210	220	200	210
ถั่วฝักยาว	6,000	6,200	6,000	6,000
แตงกวา	4,000	4,000	4,000	4,000
มะเขือเทศ	160,000	154,000	160,000	160,000
ข้าวโพดฝักอ่อน	-	16,000	16,000	16,000

หน่วย ก.ก. : ไร่

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2535

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถิติผลผลิตพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่น

ชนิดพืช	2533	2534	2535	เฉลี่ย
ข้าว				
นาปี	6,200	5,930	6,200	6,110
นาปรัง	4,145	4,350	4,570	4,355
อ้อยโรงงาน	8,160	7,997	8,323	8,160
ไม้ผล	335	350	350	344
พืชผัก	135	175	175	168

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

หน่วย ก.ก. : ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาของเกษตรกร

ด้านการปลูกพืช

ชนิดพืช	ประเด็นปัญหา	หมายเหตุ
ข้าว	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีน้ำท่วมในที่ลุ่ม ในฤดูนาปี 2. พื้นที่เกิดแก๊ซในฤดูการทำนาปรัง 3. มีโรคและแมลงระบาดในฤดูนาปรัง 4. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง 5. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน 	
อ้อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดแรงงาน 2. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง 3. ค่าขนส่งมีราคาแพง 4. ราคาไม่แน่นอน 	
พืชผัก	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรคและแมลงมากจึงมีการใช้สารเคมีมาก 2. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง 3. ราคาผลผลิตตกต่ำและไม่แน่นอน 	

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2535

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการเลี้ยงสัตว์

ชนิดสัตว์	ประเด็นปัญหา	หมายเหตุ
โค	1. มีโรคระบาด 2. ขาดทุ่งหญ้าเลี้ยง	
สุกร	1. อาหารมีราคาแพง 2. ราคาตลาดไม่แน่นอน	
ไก่	1. มีโรคระบาด 2. โตช้า 3. อาหารราคาแพง	
กึ่ง	1. สภาพน้ำเสีย 2. ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ 3. ลูกกึ่งไม่แข็งแรง 4. ลูกกึ่งไม่โต	

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2535

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรใน ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม ในปี 2540

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการในการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับความต้องการ
ฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็น 3 ตอน
ด้วยกัน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และสถานภาพในการประกอบ
อาชีพของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกอบรมทางการเกษตรของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรใน
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดอบรมของภาครัฐและเอกชน

คำชี้แจง

จงทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าหัวข้อที่ตรงกับความจริงมากที่สุด หรือกรอกข้อความลงใน
แบบสอบถามตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และสถานภาพในการประกอบอาชีพของ
เกษตรกร

1. ชื่อ..... สกุล.....
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. อายุ.....ปี
4. ระดับการศึกษา
() ไม่ได้เรียนหนังสือ () จบชั้นประถมปีที่ 4
() จบต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 () จบสูงกว่าชั้นประถมปีที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารของกรมส่งเสริมการเกษตร หากท่านไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สถานภาพทางการสมรส
 โสด สมรส อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. สถานภาพทางครอบครัว
 เป็นหัวหน้าครอบครัว อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. ภูมิลำเนาเดิม
 อยู่ในอำเภอกำแพงแสน ย้ายมาจากที่อื่น โปรดระบุ.....
8. อาชีพปัจจุบัน
 อาชีพหลัก..... อาชีพรอง
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
9. ท่านมีพื้นที่สำหรับทำการเกษตร
 เป็นของตัวเอง เช่า
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
10. ท่านมีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน.....ไร่

ตอนที่ 2

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

1. ปัญหาที่ตัวเกษตรกร
 เกษตรกรไม่ว่างจากการทำการเกษตร
 ติดตามข่าวความเคลื่อนไหวในการฝึกอบรมไม่ทัน
2. ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
 เจ้าหน้าที่มีภาระกิจมากเกินไป ไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร
 การกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ มากเกินไป
 พุดกับเกษตรกรไม่รู้เรื่อง ต้องใช้เวลานานในการอธิบายชี้แจง
 เกษตรกรไม่เชื่อถือ
3. สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกร
 การเดินทางไม่สะดวก
 ขาดขบวนพาหนะในการเดินทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมทางการเกษตรของเกษตรกร

ก. ทางด้านเนื้อหาวิชาการ

ท่านมีความคิดเห็นว่า ความรู้หรือทักษะด้านใดที่จำเป็นหรือมีความสำคัญต่อการอาชีพที่ท่านกำลังทำอยู่ โปรดประมาณระดับความต้องการฝึกอบรมในเนื้อหาวิชานั้นๆ ว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ข้างล่างนี้ประกอบการพิจารณา

ระดับความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม

- ระดับ 1 มีความต้องการเข้ารับฝึกอบรม น้อย เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ท่านสนใจอยู่บ้าง หรือรู้รายละเอียดของเนื้อหาวิชาบ้างแล้ว
- ระดับ 2 มีความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม ปานกลาง เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ท่านมีความสนใจปานกลาง หรือรู้รายละเอียดในเนื้อหา น้อย
- ระดับ 3 มีความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม มาก เพราะเป็นเนื้อหาวิชาที่ช่วยสนับสนุนในการประกอบอาชีพของท่านและท่านมีความสนใจมาก

แบ่งตามความต้องการฝึกอบรมออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับ 1	มีความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม	น้อย
ระดับ 2	มีความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม	ปานกลาง
ระดับ 3	มีความต้องการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ค) เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการศึกษาอบรมในด้านเนื้อหาวิชาเป็นอย่างไรบ้าง
โปรดกาเครื่องหมาย / ในช่องระดับความต้องการของเกษตรกรในแต่ละรายวิชาดังต่อไปนี้

รายวิชาความรู้เรื่อง/การใช้ทักษะ ในด้านต่างๆ	ระดับความต้องการ		
	1	2	3
1.การเลี้ยงสุกรและการพันธุ์ดี			
3.การสุขาภิบาลป้องกันโรคสัตว์			
4.การผลิต ไม้ยืนต้น			
5.การทำฟาร์มผสมผสาน			
6.การเลี้ยง ไก่เนื้อพันธุ์ดี			
7.การเลี้ยง ไก่ไข่พันธุ์ดี			
8.การผลิตเห็ด			
9.การขยายพันธุ์พืช			
10.การผลิตผักเพื่อการค้า			
11.การผลิต ไม้ตัดดอก			
12.การผลิตอ้อย			
13.การจัดสวนภายในบ้าน			
14.เทคนิคการปลูกพืชเพื่อการค้า			
15.การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร			
16.การเพิ่มผลผลิต ในนาข้าว			
17.การเลี้ยง ไก่บ้าน			
18.การผลิตหม่อนไหม			
19.การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร			
20.ภาวะการตลาดของผลผลิตทางการเกษตร			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ข) ด้านการจัดการ

1. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมหรือไม่
 เคย ไม่เคย
2. ถ้าท่านเคยได้รับการฝึกอบรมท่านเคยที่ใด
 สำนักงานเกษตรอำเภอ สถาบันการศึกษา
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการฝึกอบรม
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย
 ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. ในแต่ละปีท่านต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อยเป็นเวลา
 3 เดือน/ครั้ง (ปีละ 4 ครั้ง) 6 เดือน/ครั้ง (ปีละ 2 ครั้ง)
 ปีละครั้ง อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ช่วงเดือนที่เหมาะสมที่ท่านจะสามารถเข้ารับการฝึกอบรมในการปฏิบัติงานระบุเดือน

6. ระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการฝึกอบรมแต่ละประเภทความรู้
 1-3 วัน 5 วัน
 7 วัน 10 วัน
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. สถานที่ที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรม
 ศูนย์ฝึกอบรม กรมส่งเสริมการเกษตร
 ใช้สถานที่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (กำแพงแสน)
 บริเวณพื้นที่ที่สำคัญของหมู่บ้าน
 ใช้สถานที่ของทางราชการในอำเภอกำแพงแสน
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
8. ท่านมีวิธีหาความรู้ทางการเกษตรเพิ่มเติมให้กับตนเองอย่างไรบ้าง
 ติดตามความรู้ทางสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
 อ่านหนังสือ วารสารสิ่งพิมพ์ ที่มีสาระทางการเกษตร
 เข้าฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ฯลฯ
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการจัดอบรมของภาครัฐและเอกชน

1. ท่านอยากให้หน่วยงานของภาครัฐปรับปรุงการอบรมทางด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการฝึกอบรมของภาคเอกชน

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้